sreda 20. oktobra 2021

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0245

Strategija „od vil do vilic“

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (2020/2260(INI))

(2022/C 184/01)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 11, 13, 39, 168(1), 169(1), 191, 192(1) ter 349 Pogodbe,

— ob upoštevanju Mednarodne pogodbe iz leta 2004 o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo,

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ([1]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/6 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini ([2]),

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. Oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet ([3]), Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov ([4]) in Uredbe (ES) št. 1185/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o statističnih podatkih o pesticidih ([5]),

— ob upoštevanju Direktive 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje ([6]),

— ob upoštevanju Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike ([7]); Direktiva 2006/118/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o varstvu podzemne vode pred onesnaževanjem in poslabšanjem ([8]) ter Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ([9]),

([1]) UL L 231, 6.9.2019, str. 1.
([2]) UL L 4, 7.1.2019, str. 43.
([3]) UL L 309, 24.11.2009, str. 1.
([4]) UL L 309, 24.11.2009, str. 71.
([5]) UL L 324, 10.12.2009, str. 1.
([6]) UL L 106, 17.4.2001, str. 1.
([7]) UL L 327, 22.12.2000, str. 1.
([8]) UL L 372, 27.12.2006, str. 19.
([9]) UL L 375, 31.12.1991, str. 1.

— ob upoštevanju Direktive Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali ([10]); Direktiva Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic ([11]); Direktiva Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa ([12]); Direktiva Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev ([13]); Direktiva Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet ([14]); Uredba Sveta (ES) št. 1/2005 z dne 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim ([15]); Uredba Sveta (ES) št. 1099/2009 z dne 24. septembra 2009 o zaščiti živali pri usmrtitvi ([16]); Uredba (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali (pravila o zdravju živali) ([17]) in Direktiva 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene ([18]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav, in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020)0381),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2020 o evropskem varstvu čezmejnih in sezonskih delavcev v okviru krize zaradi COVID-19 ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. decembra 2019 o pobudi EU za opraševalce ([20]) in resolucije z dne 23. oktobra 2019 o osnutku uredbe Komisije o spremembi Uredbe (EU) št. 546/2011 glede ocene učinka fitofarmacevtskih sredstev na medonosne čebele ([21]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([22]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2019 o Evropi, ki varuje: čist zrak za vse ([23]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. septembra 2018 o evropskem akcijskem načrtu „eno zdravje“ zoper odpornost proti antimikrobikom ([24]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o izvajanju sedmega okoljskega akcijskega programa ([25]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. maja 2017 o pobudi za učinkovito rabo virov: zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje varnosti hrane ([26]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. aprila 2017 o ženskah in njihovi vlogi na podeželju ([27]) ter resolucije z dne 16. januarja 2018 o ženskah, enakosti spolov in podnebni pravičnosti ([28]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. junija 2016 o tehnoloških rešitvah za trajnostno kmetijstvo v EU ([29]),

---

([10]) UL L 221, 8.8.1998, str. 23.
([11]) UL L 203, 3.8.1999, str. 53.
([12]) UL L 182, 12.7.2007, str. 19.
([13]) UL L 47, 18.2.2009, str. 5.
([14]) UL L 10, 15.1.2009, str. 7.
([15]) UL L 3, 5.1.2005, str. 1.
([16]) UL L 303, 18.11.2009, str. 1.
([17]) UL L 84, 31.3.2016, str. 1.
([18]) UL L 276, 20.10.2010, str. 33.
([19]) UL C 362, 8.9.2021, str. 82.
([20]) UL C 255, 29.6.2021, str. 29.
([21]) UL C 202, 28.5.2021, str. 49.
([22]) UL C 232, 16.6.2021, str. 28.
([23]) UL C 23, 21.1.2021, str. 23.
([24]) UL C 433, 23.12.2019, str. 153.
([25]) UL C 390, 18.11.2019, str. 10.
([26]) UL C 307, 30.8.2018, str. 25.
([27]) UL C 298, 23.8.2018, str. 14.
([28]) UL C 458, 19.12.2018, str. 34.
([29]) UL C 86, 6.3.2018, str. 51.

sreda 20. oktobra 2021

— ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 8. septembra 2015 o predlogu Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kloniranju goveda, prašičev, ovc, koz in enoprstih kopitarjev, rejenih in reproduciranih za kmetijske namene ([30]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. februarja 2015 o označevanju države izvora mesa v predelanih živilih ([31]) in resolucije z dne 12. maja 2016 o obvezni navedbi države izvora ali kraja porekla za nekatera živila ([32]),

— ob upoštevanju posebnih poročil Evropskega računskega sodišča št. 15/2020 z dne 9. julija 2020 z naslovom Zaščita divjih opraševalcev v EU: pobude Komisije niso bile uspešne, št. 13/2020 z dne 5. junija 2020 z naslovom Biotska raznovrstnost na kmetijskih zemljiščih: s prispevkom SKP se upad ni ustavil, št. 05/2020 z dne 5. februarja 2020 z naslovom Trajnostna raba fitofarmacevtskih sredstev: omejen napredek pri merjenju in zmanjševanju tveganj, št. 02/2019 z dne 15. januarja 2019 z naslovom Kemijski dejavniki tveganja v naši hrani: s politiko EU o varnosti hrane smo zaščiteni, vendar obstajajo izzivi, št. 31/2018 z dne 14. novembra 2018 z naslovom Dobrobit živali v EU: zmanjševanje vrzeli med ambicioznimi cilji in izvajanjem v praksi, št. 34/2016 z dne 17. januarja 2017 z naslovom Boj proti potrati hrane: priložnost, da EU izboljša učinkovitost rabe virov v verigi preskrbe s hrano, ter št. 21/2019 z dne 19. novembra 2019 o obravnavanju protimikrobne odpornosti,

— ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje z dne 11. maja 2020 z naslovom Evropsko okolje – stanje in napovedi 2020: znanje za prehod na trajnostno Evropo,

— ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic,

— ob upoštevanju mnenja Evropskega odbora regij o strategiji od vil do vilic iz decembra 2020 z naslovom Od vil do vilic – lokalna in regionalna razsežnost (NAT-VII/005),

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenj Odbora za razvoj, Odbora za mednarodno trgovino, Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov ter Odbora za ribištvo,

— ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane ter Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A9-0271/2021),

A. ker je Komisija v sporočilu o strategiji „od vil do vilic“ določila celovit pristop k evropskemu prehranskemu sistemu, pri čemer je kmetijstvo glavni element preskrbe s hrano, ter priznala medsebojno povezanost vseh akterjev v dobavni verigi in njihovo skupno odgovornost pri doseganju ciljev strategije ter ključno vlogo kmetov pri zagotavljanju javnih dobrin, tudi v boju proti podnebnim spremembam; ker pa mora strategija še bolj upoštevati vlogo, pravice in odgovornosti potrošnikov ter dolgoročno ekonomsko vzdržnost kmetov; ker ima strategija velike posledice za neživilsko kmetijsko proizvodnjo, kar je treba v celoti upoštevati;

B. ker Skupno raziskovalno središče v nedavno objavljenem poročilu z naslovom „Modeliranje okoljskih in podnebnih ciljev v kmetijskem sektorju z modelom CAPRI: Raziskovanje morebitnih učinkov izbranih ciljev strategije ‚od vil do vilic‘ in strategije za biotsko raznovrstnost v okviru podnebnih ciljev za leto 2030 in skupne kmetijske politike za obdobje po letu 2020“, pa tudi v drugih nedavnih študijah, ugotavlja, da bi izvajanje ciljev strategije znatno vplivalo na kmetijsko proizvodnjo v EU; ker te študije poudarjajo potrebo po čvrstih, znanstvenih predhodnih ocenah učinka, ki bodo zajemale vzdržnost z gospodarskega, socialnega in okoljskega vidika, ter potrebo po tem, da se pri vseh zakonodajnih predlogih v okviru strategije „od vil do vilic“ upoštevajo kumulativni učinki, možni kompromisi, razpoložljivost sredstev za doseganje ciljev in različni modeli kmetovanja v državah članicah;

C. ker bi moral evropski prehranski sistem zagotavljati visokokakovostno prehransko in hranilno varnost na način, ki bi prispeval k socialni blaginji in javnemu zdravju ter ohranjal in obnavljal zdravje ekosistemov, upošteval omejitve planeta ter zagotavljal zdravje in dobrobit živali; ker je celoten prehranski sistem trenutno odgovoren za številne učinke na zdravje in dobrobit ljudi in živali ter na okolje, podnebje in biotsko raznovrstnost, vključno z deforestacijo

([30]) UL C 316, 22.9.2017, str. 278.
([31]) UL C 310, 25.8.2016, str. 15.
([32]) UL C 76, 28.2.2018, str. 49.

in slabšanjem ekosistemov zunaj EU; ker je treba način proizvodnje in uživanja hrane, pijače in drugih kmetijskih proizvodov prilagoditi, da bi zagotovili skladnost s cilji trajnostnega razvoja, Pariškim sporazumom, Konvencijo o biološki raznovrstnosti, Mednarodno pogodbo o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo ter politikami in zavezami EU ter da bi na splošno dosegli usklajeno ravnovesje med tremi stebri trajnostnosti, vključno z okoljem, podnebjem, biotsko raznovrstnostjo, javnim zdravjem, gospodarstvom in cenovno dostopnostjo hrane, dobrobitjo živali, gospodarsko vzdržnostjo kmetov, ribičev in drugih akterjev v prehranski verigi ter na podeželju in obalnih območjih, pa tudi glede socialnih vidikov, kot so delovni in zaposlitveni pogoji ter zdravstveni in varnostni standardi; ker je treba upoštevati druge pomembne dejavnike, kot so raziskave in inovacije, trgovinska politika in politika ravnanja z odpadki;

D. ker je treba zagotoviti doslednost in skladnost med ukrepi, predvidenimi v strategiji „od vil do vilic“, ter ukrepi skupne kmetijske in ribiške politike, trgovinske politike, strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, strategije EU za gozdove, akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, akcijskega načrta za biogospodarstvo, podnebne zakonodaje EU, pa tudi drugih sorodnih politik in strategij EU; ker bi bilo treba poudariti, da bi morala vsa uvožena živila spoštovati enake standarde trajnosti in agroživilske varnostne standarde, kot veljajo v EU;

E. ker naj bi se po ocenah Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) do leta 2050 bistveno spremenilo 90 % zemljišč in ker se jih je 75 % že bistveno spremenilo; ker je 85 % mokrišč že izginilo ([33]); ker je biotska raznovrstnost ključna za prehransko varnost, blaginjo ljudi in razvoj po vsem svetu; ker izguba biotske raznovrstnosti ogroža evropsko in svetovno kmetijsko proizvodnjo, prehranski sistem in prehrano; ker se ocenjuje, da socialni in ekonomski stroški, povezani z degradacijo tal, znašajo 5,5–10,5 bilijona EUR letno ([34]);

F. ker je približno 80 % krčenja gozdov po svetu posledica širjenja kmetijskih zemljišč ([35]); ker povpraševanje Unije po proizvodih, kot so palmovo olje, meso, soja, kakav, koruza, les in kavčuk, tudi v obliki predelanih proizvodov ali storitev, pomembno prispeva h krčenju gozdov, degradaciji gozdov in tal, uničevanju ekosistemov in s tem povezanemu kršenju človekovih pravic v tretjih državah ter obsega približno 10 % svetovnega deleža celotne končne porabe, ki je povezana s krčenjem gozdov ([36]); ker netrajnostni ribolov močno negativno vpliva na biotsko raznovrstnost;

G. ker so polnaravni habitati, odvisni od kmetijstva, kot so travišča, še posebej ogroženi, njihovo stanje ohranjenosti pa je bistveno slabše kot pri drugih habitatnih tipih, ki niso odvisni od kmetijstva, saj je 45 % habitatov, odvisnih od kmetijstva, ocenjenih kot slabih, v primerjavi z 31 % drugih habitatov;

H. ker je nepremišljena uporaba pesticidov velik vir onesnaževanja tal, vode in zraka ter negativno vpliva na zdravje ljudi, živali in rastlin; ker si je zato treba bolj prizadevati za zmanjšanje uporabe škodljivih pesticidov, odvisnosti od njih in tveganja, ki ga povzročajo, ter zmanjšanje uporabe gnojil in antibiotikov; ker lahko trajnostne kmetijske prakse, kot so ustrezno izvajanje integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, kmetijsko gozdarstvo, agroekologija in ekološko kmetovanje ter tehnike preciznega kmetovanja, pomagajo zagotoviti rešitve za zmanjšanje uporabe

([33]) IPBES, svetovno ocenjevalno poročilo o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah, 2019.

([34]) https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf

([35]) FAO, *State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities* (Stanje svetovnih gozdov v letu 2016. Gozdarstvo in kmetijstvo: izzivi in priložnosti pri rabi zemljišč), Rim, https://www.fao.org/3/i5588e/i5588e.pdf.

([36]) Evropska komisija, *The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation* (Celovita analiza vpliva potrošnje EU na krčenje gozdov), končno poročilo, študija, ki jo je financirala Evropska komisija, izvedli pa so jo VITO, International Institute for Applied Systems Analysis, HIVA – Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving in International Union for the Conservation of Nature NL, 2013.

pesticidov na ravni EU in na svetovni ravni, zato bi jih bilo treba spodbujati; ker raziskave ([37]) kažejo, da je mogoče uporabo pesticidov znatno zmanjšati, ne da bi to negativno vplivalo na donosnost in produktivnost, predvsem če se hkrati poveča ponudba trajnostnih alternativ;

I. ker so države članice EU leta 2018 odobrile izvoz več kot 81 000 ton pesticidov, v katerih so snovi, ki so v Evropi prepovedane ([38]); ker nevarni pesticidi v namembnih državah predstavljajo še toliko večje tveganje, saj pogoji uporabe niso vedno tako strogi kot v EU (na primer glede zaščitne opreme ali škropljenja z letali); ker se lahko ti prepovedani pesticidi vrnejo na trg EU kot ostanki v uvoženih živilih; ker so programi spremljanja pokazali, da so bili ostanki več pesticidov, ki so v EU prepovedani, odkriti v živilih, ki se prodajajo na trgu EU, v 4,5 % primerov celo v vrednostih nad mejno vrednostjo ostankov, ki je določena za te snovi, da se zagotovi varnost potrošnikov ([39]);

J. ker se v EU hitro povečujeta prekomerna telesna teža in debelost ([40]), saj ima vsaka druga odrasla oseba prekomerno telesno težo ali je predebela ([41]); ker so vzroki za prekomerno telesno težo in debelost večplastni, vendar sta med poglavitnimi dejavniki tudi slaba prehrana in neustrezna prehranjenost, zaradi česar sta zelo razširjeni;

K. ker se ocenjuje, da je bilo z nezdravim načinom prehranjevanja v EU v letu 2017 povezanih več kot 950 000 smrti (vsaka peta) in več kot 16 milijonov izgubljenih let zdravega življenja, od česar je bilo največ bolezni srca in ožilja ter rakavih obolenj ([42]); ker izpostavljenost povzročiteljem endokrinih motenj prek živil in njihove embalaže povečuje tudi tveganje za javno zdravje ([43]);

L. ker je bila približno polovica zoonotskih bolezni, ki so se pojavljale pri ljudeh od leta 1940, posledica sprememb v rabi zemljišč ([44]); ker je zdravje živali bistveni element vsakega trajnostnega prehranskega sistema in ker vplivi na zdravje živali neposredno vplivajo na trajnost prehranskega sistema;

M. ker se ocenjuje, da se v EU vsako leto zavrže 88 milijonov ton hrane, s tem povezani stroški pa so ocenjeni na 143 milijard EUR ([45]); ker imajo živilski odpadki zelo velik vpliv na okolje, saj predstavljajo približno 6 % vseh emisij toplogrednih plinov v EU ([46]); ker k živilskim odpadkom v EU največ prispevajo gospodinjstva (53 %) in predelava (19 %) ([47]); ker je 10 % živilskih odpadkov v EU povezanih z označevanjem datuma in nerazumevanjem potrošnikov o tem, kako brati in uporabljati sistem označevanja datuma ([48]);

N. ker se je obseg prodaje antibiotikov evropskim živinorejskim kmetijam med letoma 2011 in 2016 zmanjšal za 18,5 % ([49]), zaradi česar se je breme antibiotikov v kmetijstvu v obdobju 2011–2018 zmanjšalo za 35 %, medtem ko je v večini držav članic poraba antimikrobikov pri živalih za proizvodnjo živil manjša ali precej manjša kot pri ljudeh ([50]);

([37]) Lechenet, M., Dessaint, F., Py, G. et al. *Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms*, Nature Plants 3, 17008, 2017.
([38]) https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe
([39]) Evropska agencija za varnost hrane, *The 2019 European Union report on pesticide residues in food* (Poročilo Evropske unije o ostankih pesticidov v hrani, 2019), EFSA Journal, 2019, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491.
([40]) Eurostat, *Prekomerna telesna teža in debelost, statistika BMI*.
([41]) Eurostat, *evropska anketa o zdravju in zdravstvenem varstvu, drugi del*, 2013.
([42]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/eu-burden-non-communicable-diseases-key-risk-factors_en
([43]) Muncke, J. et al., Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement. *Environmental Health, 19*.
([44]) Keesing, F. et al., Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases. *Nature 468*, str. 647–652, 2010.
([45]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* (Ocene ravni evropskih živilskih odpadkov), končno poročilo, 2016.
([46]) FAO, *Food wastage footprint& climate change* (Odtis zavržene hrane in podnebne spremembe).
([47]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* (Ocene ravni evropskih živilskih odpadkov), končno poročilo, 2016.
([48]) ICF, *Tržna študija označevanja datuma in drugih informacij na živilskih oznakah in preprečevanja živilskih odpadkov*, končno poročilo za Evropsko komisijo, 2018.
([49]) EMA: Prodaja antimikrobikov za uporabo v veterinarski medicini v 30 evropskih državah. Trendi v obdobju 2010–2016. Osmo poročilo ESVAC (https://www.ema.europa.eu/en).
([50]) Drugo skupno poročilo ECDC/EFSA/EMA o celoviti analizi porabe antimikrobikov in pojavnosti odpornosti proti antimikrobikom pri ljudeh in pri živalih, namenjenih za proizvodnjo hrane, 2017.

ker pa med državami članicami obstajajo velike razlike in je poraba nekaterih antimikrobikov še vedno previsoka ([51]); ker lahko odpornost proti antimikrobikom močno vpliva na zdravje ljudi; ker bosta omejitev in zmanjšanje uporabe antibiotikov v živinoreji na čim manjšo raven pripomogla k upočasnitvi njenega pojavljanja in širjenja;

O. ker je Medvladni panel za podnebne spremembe že leta 2018 objavil posebno poročilo o posledicah globalnega segrevanja za 1,5 °C, v katerem je navedeno, da so za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C potrebne hitre, daljnosežne in izjemne spremembe v vseh vidikih družbe, kakršnih še ni bilo; ker podnebne spremembe in izgubljanje biotske raznovrstnosti vse bolj ogrožajo prehransko varnost in preživetje, saj se vse pogosteje pojavljajo suše, poplave, gozdni požari in novi škodljivci; ker so prehranski sistemi odgovorni za 29 % svetovnih emisij toplogrednih plinov in torej občutno vplivajo na podnebje, biotsko raznovrstnost, vodo, zrak, tla in ponore ogljika; ker kmetijski sektor EU proizvede približno 10 % vseh emisij toplogrednih plinov v EU, pri čemer so med državami članicami velike razlike in kmetijstvo predstavlja med 3 % in 33 % nacionalnih emisij toplogrednih plinov ([52]);

P. ker so se emisije toplogrednih plinov iz evropskega kmetijstva od leta 1990 zmanjšale za približno 20 %; ker pa se je zmanjševanje emisij toplogrednih plinov v kmetijstvu od leta 2012 bistveno upočasnilo in so se emisije v nekaterih letih celo povečale ([53]); ker lahko kmetijstvo dejavno prispeva k sekvestraciji ogljika s povečanjem naravnih ponorov ogljika z uporabo naravnih in ekosistemskih rešitev, kot so široko kolobarjenje, interkultura, permakultura, kmetijsko gozdarstvo, silvikultura, agroekologija in obnova ekosistemov, ter zlasti k obnovi in ohranjanju šotišč kot načina za povečanje naravnega ponora ogljika in sekvestracije;

Q. poudarja, da je kmetijstvo največji vir primarnih emisij drobnih delcev (PM10) v EU, kot je poudarila Evropska agencija za okolje; ker emisije amoniaka (NH_3) iz kmetijstva vsako pomlad prispevajo k obdobjem visoke koncentracije delcev v Evropi, pa tudi h kratkoročnim in dolgoročnim negativnim učinkom na zdravje;

R. ker EU porabi sedemkrat več dušika in trikrat več fosforja, kot bi bilo trajnostno in pravično glede na zmogljivosti našega planeta ([54]);

S. ker je za količinsko opredelitev napredka pri zmanjševanju vpliva evropskega prehranskega sistema na okolje potrebnih več informacij o življenjskem ciklu, skupaj z boljšim sledenjem in spremljanjem informacij o dobavni verigi;

T. ker je evropski model večnamenskega agroživilskega sektorja, ki ga tvorijo različni kmetovalni modeli in je sestavljen predvsem iz družinskih kmetij, bistvena sestavina gospodarstva in družbe EU ter mora zagotavljati konkurenčno, visokokakovostno proizvodnjo raznovrstne hrane, prehransko varnost, lokalne dobavne verige, dobre kmetijske prakse, varstvo zemljišč in vodnih virov, visoke okoljske standarde in standarde glede dobrobiti živali ter živahna podeželska območja po vsej EU; ker bo ustrezno podprta kmetijska politika spodbujala prehod na bolj lokalizirane dobavne verige in bolj trajnostne kmetijske prakse, s čimer bodo doseženi višji okoljski standardi in standardi dobrega počutja živali;

U. ker je pomembno poudariti ključno vlogo mikro, malih in srednjih podjetij v agroživilskem sektorju EU v vseh fazah dobavne verige, od predelave do prodaje na drobno, pri doseganju ciljev strategije;

([51]) ECA, *Obravnavanje protimikrobne odpornosti: napredek v živinorejskem sektorju, vendar je ta nevarnost za zdravje še vedno izziv za EU*, 2019.

([52]) Evropska agencija za okolje, pregledovalnik podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov, ki so jih države poslale UNFCCC in mehanizmu EU za spremljanje toplogrednih plinov, glej tudi IEEP 2019, *Net-Zero Agriculture in 2050: How to get there* (Podnebno nevtralno kmetijstvo leta 2050: kako priti do tja) (https://ieep.eu/publications/net-zero-agriculture-in-2050-how-to-get-there).

([53]) EEA toplogredni plini – pregledovalnik podatkov — Evropska agencija za okolje (europa.eu).

([54]) Poročilo Evropske agencije za okolje, št. 1/2020.

sreda 20. oktobra 2021

V. ker mora kmetijski sektor še naprej proizvajati varna in hranljiva živila, hkrati pa ohranjati in upravljati zemljišča bolj trajnostno, saj vse to preprečuje odseljevanje s podeželja; ker evropski kmeti izpolnjujejo najvišje svetovne standarde in zagotavljajo visokokakovostno hrano, in sicer evropskim državljanom in na svetovni ravni; ker ima kmetijski sektor ogromno strateško vrednost, vendar je v dobrem desetletju prenehalo delovati več milijonov kmetij, kar je več kot tretjina vseh kmetij v Evropi, velika večina izgubljenih kmetij so bila mala družinska gospodarstva;

W. ker bodo za prehod evropskega kmetijstva na bolj trajnostne prakse in krožnost potrebne znatne naložbe, pogoj za to pa je ustrezen dostop do financiranja; ker se je EIB zavezala, da bo povečala delež financiranja naložb v podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost, tako da bo leta 2025 in naprej zajetih 50 % njenih operacij; ker bi to lahko izkoristili za uvedbo tehnologij, ki prispevajo k trajnostnim praksam, in za krepitev vezi med kmetijstvom in krožnim gospodarstvom;

X. ker zdravje tal povečuje zmogljivost Zemlje za proizvodnjo hrane, filtriranje vode in absorpcijo ogljika ter tako ne prispeva le k stabilizaciji podnebja, temveč tudi k zagotavljanju prehranske varnosti, obnavljanju biotske raznovrstnosti, varstvu naših kmetijskih zemljišč in vzpostavljanju bolj zdravega prehranskega sistema; ker bi lahko regenerativno kmetijstvo kot pristop k proizvodnji hrane in gospodarjenju z zemljišči ublažilo te izzive in pomagalo pri prehodu na zelo odporne kmetijstve sisteme, ki bodo temeljili na ustreznem gospodarjenju z zemljišči in tlemi;

Y. ker je pomembno, da so potrošniki v celoti obveščeni ter da so sposobni sprejemati ozaveščene odločitve o živilih; ker je za to potrebno zdravo in ustrezno prehransko okolje, ki zagotavlja preglednost ter poskrbi, da je zdrava in trajnostna izbira hkrati tudi enostavna in cenovno dostopna za vse, prav tako pa spodbuja in podpira vzorce potrošnje, ki krepijo zdravje ljudi, hkrati pa zagotavljajo trajnostno rabo naravnih in človeških virov ter visoko raven dobrobiti živali; ker zgolj zagotavljanje informacij, izobraževanje in kampanje ozaveščanja ne zadostujejo za dosego potrebnih sprememb v smeri bolj trajnostnih in zdravih potrošniških odločitev, saj lahko nanje vplivajo vidiki, kot so standardi in konvencije, cena, priročnost, navada in načini izbire hrane; ker pa imajo lahko ozaveščeni državljani in izobraževanje pomembno vlogo pri zahtevanju doseganja ciljev Evrope na področju podnebja, gospodarne rabe virov in biotske raznovrstnosti; ker lahko obvezno označevanje vsebnosti hranil in izvora ter razumljive informacije o dobrobiti živali in trajnostnosti načeloma na vseh živilskih proizvodih ter javno obveščanje o dejanskih stroških proizvodnje pripomorejo k usmerjanju potrošnika k zdravi, trajnostni in varni prehrani; ker bi bilo treba informacije za potrošnike prilagoditi digitalni dobi, pri čemer nihče ne sme biti zapostavljen;

Z. ker je sredozemska prehrana, ki jo je UNESCO leta 2010 priznal kot nesnovno kulturno dediščino človeštva, znana kot zdrava, uravnotežena prehrana z visoko hranilno, družbeno in kulturno vrednostjo, ki temelji na spoštovanju krajine in biotske raznovrstnosti, zagotavlja ohranjanje in razvoj tradicionalnih dejavnosti in obrti, povezanih z ribištvom, trajnostnim lovom in kmetijstvom ter ima zaščitno vlogo pri primarnem in sekundarnem preprečevanju glavnih kroničnih degenerativnih bolezni;

AA. ker sta voda in kmetijstvo neločljivo povezana, trajnostno upravljanje voda v kmetijskem sektorju pa je bistveno za proizvodnjo visokokakovostne in ustrezne hrane ter za ohranjanje vodnih virov;

AB. ker je trg vedno bolj globaliziran in zato postajajo vse pomembnejši prostotrgovinski sporazumi med EU in tretjimi državami;

AC. ker je treba upoštevati rezultate, pridobljene z izvajanjem veljavnih okoljskih predpisov;

AD. ker so resne razmere, ki jih je povzročila pandemija covida-19, vplivale na vse akterje v evropski agroživilski verigi, od primarne proizvodnje do sektorja gostinstva in hotelirstva;

AE. ker je imel evropski prehranski sistem med pandemijo covida-19 ključno vlogo, saj je dokazal svojo odpornost s kmeti in njihovimi zadrugami ali združenji proizvajalcev, delavci v vsej prehranski vrednostni verigi, predelovalci, distributerji in trgovci na drobno, ki delajo skupaj v težkih pogojih, tudi med zaporami, in ob higienskih tveganjih, da bi evropskim potrošnikom ob spoštovanju celovitosti notranjega trga zagotovili neoviran in neprekinjen dostop do varnih, cenovno dostopnih in visokokakovostnih proizvodov; ker sta notranji trg in kmetijski sistem EU v veliki meri in hitro presegla prekinitve oskrbe med krizo zaradi covida-19, ki pa so kljub temu razkrile nekatere ranljivosti v povezanih verigah preskrbe s hrano, kar kaže na potrebo po zagotavljanju dolgoročne prehranske varnosti, odpornosti in kratkih dobavnih verig; ker je v zvezi s tem treba poudariti, da sta prehranska varnost in zanesljivost dobavnih verig pomembni za vse državljane EU ter da morajo kmetje imeti na voljo vsa potrebna orodja, da lahko trajnostno proizvajajo raznoliko hrano;

AF. ker so bile pravice kmetov, čeprav so bile leta 2004 zapisane v Mednarodni pogodbi Organizacije OZN za prehrano in kmetijstvo o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo, pogosto v nasprotju s pravili o intelektualni lastnini, kar ogroža lokalne, tradicionalne in avtohtone semenske sisteme;

AG. ker so potrošniki vse bolj zaskrbljeni zaradi dobrobiti in zdravja živali; ker je visoka raven dobrobiti živali pomembna za trajnostni razvoj in lahko okrepi gospodarsko in okoljsko vzdržnost evropskih kmetov ter ustvari nov trg, na katerem bodo kmetje lahko prodajali proizvode, ki bodo temeljili na višjih standardih dobrobiti živali; ker je Komisija napovedala oceno in revizijo obstoječe zakonodaje o dobrobiti živali, vključno s prevozom in zakolom živali; ker bi horizontalna pravila za zaščito rejnih živali v kombinaciji z zahtevami za dobrobit vseh gojenih vrst, ki bi temeljile na znanosti in bi bile specifične za posamezne vrste živali, znatno izboljšala dobrobit živali; ker so prehodna obdobja in podpora kmetom bistvenega pomena za zakonodajne spremembe, da se omogoči bolj trajnostno kmetovanje in doseže izboljšanje dobrobiti živali;

AH. ker geografske označbe izhajajo iz starodavne dediščine EU in so plod prilagajanja človeka svojemu okolju ter izraz identitete EU;

AI. ker se je zelo pomembno boriti proti goljufijam s hrano in nepoštenim praksam, na primer s prepoznavanjem in preiskovanjem goljufivih dejavnosti;

1. pozdravlja ambicije in cilje strategije „od vil do vilic“ kot pomemben korak pri zagotavljanju trajnostnega, pravičnega, zdravega, živalim prijaznega, bolj regionalno diverzificiranega in odpornega prehranskega sistema, ki je osrednjega pomena za doseganje ciljev iz evropskega zelenega dogovora in ciljev trajnostnega razvoja; poudarja neločljivo povezanost med zdravimi ljudmi, zdravimi družbami, zdravimi živalmi in zdravim planetom; poudarja, da je ta strategija bistvena, da bi prehranski sistem, tudi živinoreja in pridelava rastlin, upošteval meje planeta, hkrati pa poudarja pomen zagotavljanja dostojnih delovnih pogojev, pogojev zaposlovanja in poštenih priložnosti v celotni prehranski vrednostni verigi ter potrebo po doseganju primernega in uravnoteženega pristopa politike; spodbuja Komisijo, naj na podlagi strategije čim prej oblikuje konkretne zakonodajne in nezakonodajne ukrepe, ki naj jih podpre z ustreznimi mehanizmi finančne podpore za prehod;

Nujnost ukrepanja

2. opozarja, da so ocene učinka sestavni del procesa oblikovanja pravil EU; pozdravlja napoved Komisije, da namerava izvesti podrobne ocene učinka, vključno z javnimi posvetovanji, v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje za vse zakonodajne pobude v okviru strategije „od vil do vilic“, vključno s tistimi v zvezi z učinkovitimi kvantitativnimi cilji ([55]); poudarja, da bi morale te predhodne znanstvene ocene učinka vključevati zanesljive okoljske presoje, zajemati tri razsežnosti trajnostnosti (okoljske, gospodarske in socialne, vključno z zdravjem) s celostnim in sistemskim pristopom ter upoštevati kumulativne učinke, vključevati pa bi morale tudi stroške neukrepanja v smislu takojšnjega in dolgoročnega učinka na zdravje ljudi, okolje, biotsko raznovrstnost in splošno trajnost, pa tudi upoštevati generacijsko prenovo, morebitne kompromise med cilji politike, razpoložljivost sredstev za doseganje ciljev in različnih modelov kmetovanja

([55]) Odgovori Stele Kiriakides na pisno vprašanje E-000689/2021.

sreda 20. oktobra 2021

v državah članicah EU; ugotavlja, da je pomembno opisati metode izračuna, izhodišča in referenčna obdobja za vsak posamezni cilj, ter poudarja potrebo po sodelovanju, posvetovanju in sodelovanju z državami članicami; potrjuje, da je prvi vmesni pregled strategije „od vil do vilic“ načrtovan sredi leta 2023; poudarja, da mora ta vmesna ocena temeljito preučiti kumulativni učinek vseh ukrepov na celosten in sistematičen način, ki bo zajemal vse razsežnosti trajnostnosti, tako okoljske, gospodarske ali socialne, vključno z zdravjem;

3. pozdravlja napoved predloga zakonodajnega okvira za trajnostne prehranske sisteme, ki bo temeljil na dokazih in na preglednih podatkih in bo upošteval najnovejša znanstvena spoznanja; poziva Komisijo, naj ta predlog uporabi za oblikovanje v prihodnost usmerjene celostne, uravnotežene, integrirane ter okoljsko, socialno in gospodarsko trajnostne skupne prehranske politike, v kateri bodo prispevali vsi akterji, da bi se najpozneje do leta 2050 zmanjšal okoljski in podnebni odtis prehranskega sistema EU ter zmanjšali njegovi negativni vplivi na biotsko raznovrstnost, zdravje in dobrobit ljudi in živali, da bi Evropa postala prva podnebno nevtralna celina, ki bo blizu ničelni ravni onesnaževanja, ter bi okrepila svojo odpornost pri zagotavljanju srednje- in dolgoročne prehranske varnosti glede na podnebne spremembe, degradacijo okolja in izgubo biotske raznovrstnosti; poudarja, da je treba zagotoviti gospodarsko in socialno trajnostnost v celotni prehranski verigi, saj bodo dobri socialno-ekonomski obeti in konkurenčnost različnih zadevnih sektorjev pripomogli k doseganju ciljev strategije; spodbuja EU, naj vodi svetovni prehod k trajnosti od vil do vilic na podlagi načela večfunkcionalnega kmetijskega sektorja, ki bo trajnosten z okoljskega, socialnega (tudi zdravstvenega) in gospodarskega vidika, temeljil na načelih Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) o agroeklogiji in pravici OZN do hrane, hkrati pa bo zagotavljal večjo doslednost in skladnost politik, da bi vsem akterjem v evropskem prehranskem sistemu omogočili dolgoročno načrtovanje na podlagi realističnih in preglednih ciljev SMART; poudarja, da je glede na številne znanstvene dokaze, da je treba izboljšati trajnostnost sedanjega prehranskega sistema, in zaradi višjih stroškov, ki so posledica neukrepanja, nujno potrebna drzna politika in zakonodajna sprememba; predlaga, naj se upoštevajo ustrezna izhodišča v vsaki državi članici in dosežen napredek ter dejanski (regionalni) pogoji, pri čemer je treba spodbujati izmenjavo znanja in najboljše prakse med državami članicami; poudarja, da je treba vključiti celotno verigo hrane in pijače, vključno s proizvodnjo, predelavo, trženjem, skladiščenjem, prevozom, distribucijo, gostinstvom in hotelirstvom, maloprodajo, odstranjevanjem in recikliranjem sekundarnih surovin; poziva, naj ta zakonodajni predlog v celoti upošteva dobrobit rejnih živali, saj je ta bistvena za prehransko trajnost;

4. podpira razvoj strateških načrtov za prehransko politiko ([56]), ki bodo omogočali izvajanje, spodbujali in nadgrajevali nove in obstoječe nacionalne, regionalne in lokalne prehranske politike, pri čemer bo upoštevano tudi zapleteno vprašanje prehranske revščine v Evropi; poudarja, da je pomembno, da te načrte podprejo neodvisna in nepristranska znanost in raziskave ter da so vključeni deležniki različnih pogledov, kar bo zagotovilo legitimen in vključujoč proces; poudarja, da je potreben nov medsektorski pristop k upravljanju, s katerim bi zagotovili skladnost med prehranskimi in kmetijskimi politikami EU ter politikami, ki nanje vplivajo, kot so trgovinska politika, politika konkurence in podnebna politika, da bi povečali sinergije in se izognili kompromisom ali jih obvadovali; zato poziva k strukturiranemu dialogu med Parlamentom, državami članicami in vsemi akterji prehranskega sistema, vključno z državljani, da bi izkoristili vse priložnosti, ki jih ponuja ta strategija, ter razpravljali o vrzelih, priložnostih in izzivih pri razvoju in izvajanju celostne skupne prehranske politike EU; poziva Komisijo, naj podpre družbeni dialog o skupnem razumevanju trajnostnosti in njenih različnih sestavnih delov pri oblikovanju predloga zakonodajnega okvira za trajnostni prehranski sistem, ki bo moral temeljiti na enem skladnem pristopu k vsem vidikom trajnostnosti;

5. pozdravlja predlog Komisije glede priprave načrta za izredne razmere za zagotavljanje preskrbe s hrano in prehranske varnosti, da se uskladi skupni evropski odziv na krizo, ki vpliva na prehranske sisteme; vztraja, da je potreben preprečevalen pristop, da bi preprečili panične premike in pretirane odzive ljudi, podjetij ali držav članic; meni, da bo to ustrezen odziv na vse večja pričakovanja v zvezi z varnostjo hrane, ki jih je treba obravnavati na evropski ravni; poziva Komisijo, naj vprašanja strateških zalog hrane obravnava na enak način, kot obravnava strateške zaloge nafte v Uniji;

([56]) Inštitut za evropsko okoljsko politiko (IEEP) in Inštitut za ekologijo, dokument o politiki Think2030, *European food and agriculture in the new paradigm: Can global challenges like climate change be addressed through a farm to fork approach? (Evropska hrana in kmetijstvo v novi paradigmi: Ali je mogoče svetovne izzive, kot so podnebne spremembe, obravnavati s pristopom „od vil do vilic?)*, 2021, https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf.

6. poudarja, da je treba sprejeti ukrepe za podporo trajnostnemu kmetijstvu, zmanjšati uporabo in tveganje pesticidov, zaščititi in obnoviti ekosisteme tal ter okrepiti krajinske značilnosti na kmetijskih zemljiščih, da bi se podprlo okrevanje vrst in habitatov, zavarovanih v okviru direktiv o naravi, vključno z opraševalci in njihovimi habitati; želi spomniti, da je za zagotovitev dolgoročne trajnostnosti naših prehranskih sistemov potrebno trajnostno upravljanje naravnih virov, od katerega sta odvisni kmetijska produktivnost in odpornost;

7. poudarja, da so evropski potrošniki, kmetje in podjetja zainteresirani za uspešen prehod na bolj trajnosten prehranski sistem; poudarja, da lahko pri temu prehodu pomagajo boljše informacije deležnikov in kmetijske politike; poudarja, da bi lahko ekološki prehod v proizvodnji hrane in posledični prispevek k blažitvi podnebnih sprememb koristil primarnim proizvajalcem, okolju, gospodarstvu in družbi kot celoti ter zagotovil trajnostna, varna, zadostna, cenovno dostopna, zdrava in hranljiva živila ter bi ga bilo mogoče doseči z uravnoteženim pristopom, ki bi ustvarjal sinergijo med trajnostnimi praksami in gospodarskimi priložnostmi; ponovno poudarja, da bi moralo kmetijstvo upoštevati cilje EU in temeljiti na spodbudah, če želimo, da bo prispevalo svoj delež pri prizadevanjih EU za prehod na ničelno stopnjo neto emisij najpozneje do sredine stoletja, hkrati pa bi moral sektor obravnavati tudi emisije, ki so povezane z evropsko proizvodnjo in porabo hrane, vendar nastajajo zunaj Evrope; poudarja, da je vključevanje kmetov v podnebne ukrepe in podpora, ki se jim pri tem nudi, ključnega pomena za dosego svetovnih ciljev blažitve in ciljev trajnostnega razvoja, ne da bi to ogrozilo svetovno prehransko in hranilno varnost ter da pri tem nihče ne bi bil zapostavljen;

8. poudarja, da je treba zagotoviti skladnost med strategijo „od vil do vilic“ in cilji evropskega zelenega dogovora, tudi v zvezi s podnebjem, biotsko raznovrstnostjo, ničelnim onesnaževanjem in zdravjem; poudarja, da sta ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti ključni za zagotavljanje zanesljivosti prehranske varnosti na ravni EU in na svetovni ravni ter da je treba zagotavljati skladnost s strategijo EU za biotsko raznovrstnost, vključno s prispevki za omrežje Natura 2000 in zaščitena morska območja v podporo proizvodnji zdrave hrane, ter doslednost pri skupni kmetijski politiki, skupni ribiški politiki, trgovinskih politikah EU in strategiji EU za biogospodarstvo; poudarja, da so cilji trajnostnega razvoja ustrezen okvir za usklajeno in sistematično vključevanje okoljskih, socialnih in gospodarskih ciljev ter omogočajo oblikovanje medsektorskih politik, ki bolje odražajo medsebojno povezanost posameznih ciljev politike; poudarja, da je treba socialno razsežnost v celoti vključiti v vse prihodnje pobude strategije „od vil do vilic“, skupaj z gospodarsko in okoljsko razsežnostjo, da bi dosegli prepotrebno usklajenost politik za trajnostni razvoj; vztraja, da bi bilo treba izboljšanje delovnih pogojev v skladu z osmimi temeljnimi konvencijami Mednarodne organizacije dela, kolektivnimi pogajanji in socialno zaščito vključiti kot trajnostna merila;

Oblikovanje prehranske verige, ki deluje za državljane, delavce, proizvajalce, distributerje in okolje

9. pozdravlja odločitev o reviziji direktive o trajnostni rabi pesticidov in ciljev za zmanjšanje rabe pesticidov in antibiotikov, izgube hranil iz organskih in mineralnih virov ter prodaje antibiotikov, in je prepričan, da je te cilje mogoče doseči, vendar je uspeh odvisen od razpoložljivosti varnejših, učinkovitih in uspešnih alternativ; poudarja pomen nadaljnjega celostnega izobraževanja in komuniciranja, tudi prek svetovalnih storitev, da bi dosegli to preobrazbo; poudarja, da morajo biti ti cilji za zmanjšanje zavezujoči in da jih je treba uresničevati s celostnimi, preventivnimi in krožnimi pristopi, kot so ekološke in agroekološke prakse, inovativne trajnostne kmetijske prakse, izvajanje preciznega kmetijstva in praks integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, kjer je to primerno, ter uporaba trajnostnih alternativ, ki jih podpira vidik življenjskega cikla; poudarja, da je treba uvesti hitre postopke ocenjevanja, avtorizacije in registracije za nekemične pesticide z majhnim tveganjem, hkrati pa zagotoviti, da bo njihova ocena enako stroga kot za druge snovi; vztraja, da bi morala vsaka država članica v skladu s svojimi podnebnimi in kmetijskimi proizvodnimi značilnostmi v svojih pregledih strateških načrtov SKP in drugih ustreznih instrumentov politike določiti trdne, učinkovite in časovno opredeljene cilje količinskega zmanjšanja, da bi se emisije iz kmetijstva v tla, podtalnico, površinske vode in zrak zmanjšale na nič, v skladu z ambicijo zelenega dogovora glede ničelne stopnje onesnaževanja, skupaj z natančno opredeljenimi podpornimi ukrepi za posamezne poljščine, ki zagotavljajo odgovornost in izvršljivost na vseh ravneh, ter z uporabo neodvisnih in popolnih podatkov za lažje doseganje teh ciljev, pa tudi s podporo in usposabljanjem za izvajanje na ravni kmetij ter nadaljnjimi raziskavami in razvojem na področju inovativnih rešitev v kmetijstvu; poziva Komisijo, naj podpre države

članice pri izboljševanju njihovih sistemov nadzora, spremljanja in ustreznega izvrševanja pravil o uporabi pesticidov ter okrepi komunikacijo s končnimi uporabniki in jih ozavešča; ponovno poziva k prenosu navedenih ciljev v zakonodajo, tudi z revizijo direktive o trajnostni rabi pesticidov, in poziva Komisijo, naj pojasni, kako bo obravnavala prispevke posameznih držav članic k zavezujočim ciljem na ravni Unije, pri tem pa zagotovila enake konkurenčne pogoje, in naj pojasni izhodišča za te cilje, pri čemer naj upošteva različna izhodišča, prizadevanja in značilnosti vsake države članice, ter jasno opredeli številne že znane nesintetične in druge alternative, njihovo razpoložljivost, ter vpliv na vzdržnost sektorja, prihodke kmetov in prehransko varnost, prav tako pa Komisijo poziva, naj pripravi osnutek načrta za čim manjši vnos sintetičnih snovi v kmetijstvo; poziva Komisijo, naj podpre države članice pri namenjanju posebne pozornosti posebnim pogojem, ki veljajo za uporabo pesticidov na območjih varstva podzemnih voda, z boljšim komuniciranjem, spremljanjem in inšpekcijskimi pregledi;

10. poudarja, da integrirano varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi bistveno prispeva k zmanjšanju odvisnosti od pesticidov, in poziva države članice, naj zagotovijo njegovo dosledno izvajanje ter redno ocenjevanje in spremljanje izvajanja; poziva države članice, naj splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi preoblikujejo v praktična in izmerljiva merila ter naj ta merila preverjajo na ravni kmetij, ter poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo države članice ta načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi učinkovito izvajale prek svojih strateških načrtov SKP; poziva države članice, naj vključi dobro opredeljene in prilagojene ukrepe in prakse za vse rastline, kot so cvetlični pasovi, kot izhodišče za zmanjšanje rabe pesticidov in odpornosti škodljivih organizmov; poziva trgovce na drobno v prehranski verigi, naj proaktivno sodelujejo s kmeti pri izvajanju in širitvi vseh razpoložljivih praks in metod integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi za vse kmetijske rastline v svoji dobavni verigi ter poročajo o svojem prispevku k ciljem glede zmanjšanja emisij v okviru poročanja o okolju, družbi in upravljanju;

11. meni, da je, čeprav ima EU enega najstrožjih sistemov na svetu, treba izboljšati tako uredbo o odobritvi pesticidov kot njeno izvajanje; opozarja na svojo resolucijo o postopku Unije za registracijo pesticidov ([57]) in pričakuje, da bodo Komisija in države članice nemudoma obravnavale vse njene pozive, poudarja, da bi moral regulativni okvir spodbujati inovacije in raziskave, da bi razvili boljša in varnejša fitofarmacevtska sredstva in alternative; poudarja, da bi morale Komisija, Evropska agencija za varnost hrane in Evropska agencija za zdravila poleg revizije direktive o trajnostni rabi pesticidov za zmanjšanje rabe in tveganja, povezanega s pesticidi, izboljšati tudi presojo vplivov fitofarmacevtskih sredstev na okolje, med drugim z upoštevanjem učinka pesticidov na kakovost vode in vire pitne vode, vključno s kumulativnimi in sinergijskimi učinki; poziva Komisijo, naj ustrezno oceni napredek pri doseganju ciljev politike in izboljša harmonizirane kazalnike tveganja iz Direktive Komisije (EU) 2019/782 ([58]), da bodo vključevali tudi toksičnost, obstojnost in kopičenje v organizmih, ter naj upošteva kmetijske površine ali količine aktivnih snovi in način uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da bi učinkovito zmanjšali uporabo sintetičnih pesticidov in težkih kovin v konvencionalnem in ekološkem kmetijstvu, prav tako pa naj sprejme jasna znanstveno utemeljena merila o tem, kaj so nesprejemljivi vplivi na okolje, pri čemer naj se upošteva (akutna in kronična) dejanska izpostavljenost več fitofarmacevtskim sredstvom, tudi kumulativni in sinergijski učinki; vztraja, da je treba čim bolj omejiti profilaktično uporabo pesticidov, vključno z obdelavo semen s sistematičnimi pesticidi, kadar predstavljajo nevarnost za zdravje ljudi ali okolje; poziva Komisijo, naj najpozneje do sredine leta 2022 predstavi zakonodajni predlog o podatkih o pesticidih;

12. poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bodo določbe Uredbe (ES) št. 1107/2009 pravilno izvajale, in tako med drugim tudi zagotovi minimalne standarde za priglasitev nujne odobritve pesticidov, vključno z obveznostjo, da morajo države članice priglasitev v celoti in podrobno obrazložiti ter o njej obvestiti javnost; pozdravlja vlogo Evropske agencije za varnost hrane pri pregledu teh izjem;

([57]) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. januarja 2019 o postopku Unije za registracijo pesticidov (UL C 411, 27.11.2020, str. 48).

([58]) Direktiva Komisije (EU) 2019/782 z dne 15. maja 2019 o spremembi Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede določitve usklajenih kazalnikov tveganja (UL L 127, 16.5.2019, str. 4).

13. poziva, naj se pri določanju mejnih vrednosti ostankov pesticidov v celoti upoštevajo kumulativni in sinergijski učinki pesticidov ter naj se pri ocenjevanju vlog za nove mejne vrednosti ostankov v skladu s členom 14 uredbe o mejnih vrednostih ostankov bolje upoštevajo merila za zdravje živali in okoljska tveganja; poziva k uporabi podatkov, zbranih z biološkim spremljanjem po dajanju na trg, za preverjanje točnosti napovedanih ravni izpostavljenosti pesticidom za določitev mejnih vrednostih ostankov pesticidov ter za sprejemljive ravni izpostavljenosti za delavce na kmetijah, stanovalce, druge navzoče osebe in potrošnike, pa tudi živali na kmetijah; poudarja, da je treba v prihodnjih zakonodajnih pobudah EU, povezanih z rabo pesticidov, še naprej veliko pozornost namenjati varovanju zdravja in varnosti uporabnikov; opozarja, da je pomembno zagotoviti, da vsi uporabniki prejmejo varovalno opremo in celovite informacije ter se udeležijo usposabljanja o rabi pesticidov in z njo povezanih nevarnostih; poudarja, da je treba zagotoviti, da lahko vsak kmetijski delavec pridobi uradno dokumentacijo o vrsti pesticida, ki se uporablja pri njegovem delu; poudarja, da je bistveno, da se za doseganje teh ciljev dodatno revidirajo Direktiva 2004/37/ES o rakotvornih ali mutagenih snoveh pri delu ([59]), Direktiva 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov, vključno s cilji za zmanjšanje uporabe pesticidov in Direktiva 98/24/ES o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu ([60]);

14. pozdravlja zavezo Komisije, da bo ukrepala, da bi zmanjšala izgube hranil za vsaj 50 %, hkrati pa zagotovila, da se rodovitnost tal ne bo poslabšala; je prepričan, da bi to najbolje dosegli s sklenitvijo ciklov hranil, ponovnim pridobivanjem in ponovno uporabo hranil ter s spodbujanjem in nagrajevanjem kmetov, da bi pridelovali stročnice; vztraja, da so v ta namen potrebne pravno zavezujoče zakonodajne pobude in ukrepi, ki bodo kmetom omogočili boljše upravljanje s hranili; poudarja, da si je za doseganje teh ciljev pomembno prizadevati s celostnimi in krožnimi pristopi k upravljanju s hranili, kot so agroekološke praske in pametno kmetovanje, ki lahko zagotovijo dodatne koristi za kakovost tal in biotsko raznovrstnost ter pomagajo kmetom prekiniti njihovo odvisnost od mineralnih gnojil in zmanjšati tokove fosforja in dušika; poudarja, da bi bilo treba pri zmanjšanju neučinkovitega gnojenja in postopnem opuščanju prekomernega gnojenja upoštevati vplive različnih gnojil na podnebje in okolje, vključno s prisotnostjo težkih kovin; poziva države članice, naj v svojih strateških načrtih predstavijo ukrepe za spodbujanje učinkovitega upravljanja in krožnosti hranil ter naj odločno podprejo izobraževanje kmetijskih svetovalcev in kmetov, reformo skupne kmetijske politike pa izkoristijo kot priložnost za omejitev emisij amoniaka (NH3) iz kmetijskega sektorja; poudarja, da izboljšano upravljanje hranil prinaša ekonomske in okoljske koristi; poudarja pomen uporabe sodobnih in inovativnih tehnologij in rešitev, kot so precizno kmetovanje, ciljno gnojenje, prilagojeno potrebam rastlin, ter svetovalne storitve in podpora pri upravljanju rastlin, pa tudi potreba po vzpostavitvi širokopasovnih povezav na podeželju v ta namen; meni, da bi bilo treba podpirati trajnostne poslovne modele kmetij za pomoč pri ponovnem pridobivanju, recikliranju in ponovni uporabi hranil iz nekontaminiranih tokov odpadkov;

15. poudarja, da je treba za doseganje ciljev za zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov in z njimi povezanih tveganj ter zmanjšanje izgub hranil poiskati varnejše nadomestne rešitve, da se zagotovi razpoložljivost delujoče zbirke orodij za varstvo rastlin; vendar poudarja pomen izobraževanja pri zagotavljanju pravilne uporabe preventivnih ukrepov; poziva k povečanju raziskav in razvoja alternativnih fitofarmacevtskih sredstev, gnojil, odpornejših sort, ki potrebujejo manj vložkov za zagotovitev stabilnega donosa in digitalnih orodij, pa tudi k spodbudam za načine uporabe in tehnologije, kot je precizno kmetijstvo; poziva Komisijo, naj pospeši in poenostavi sprejetje novih rešitev za zdravje rastlin, vključno s fitofarmacevtskimi sredstvi z manjšim učinkom, kot so snovi z majhnim tveganjem ali bioraztopine, ter v horizontalno zakonodajo uvede opredelitev in ločeno kategorijo za naravne snovi, pa tudi pobude za iskanje alternativnih načinov ocenjevanja teh osnovnih in naravno prisotnih snovi z majhnim tveganjem; nadalje poudarja, da mora zmanjšanje uporabe pesticidov spremljati večja razpoložljivost trajnostnih alternativ na trgu, ki so na področju varovanja zdravja rastlin enako učinkovite kot kemični pesticidi, da bi preprečili širjenje škodljivih organizmov na rastlinah; poziva tudi k ukrepom za lažjo vključitev metodologij z novimi pristopi v ocene kemijskega tveganja živil in krme, ki bi zmanjšale potrebo po testiranjih z uporabo živali in na koncu prispevale k popolni postopni odpravi testiranja na živalih;

([59]) Direktiva 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu (UL L 158, 30.4.2004, str. 50).

([60]) Direktiva Sveta 98/24/ES z dne 7. aprila 1998 o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (UL L 131, 5.5.1998, str. 11).

sreda 20. oktobra 2021

16. ponovno poudarja, da je izjemno pomembno zaščitit čebele in druge opraševalce pred škodljivimi učinki pesticidov in bolezni; opozarja, na svoje nasprotovanje z dne 23. oktobra 2019 ([61]) in poziva Komisijo, naj zagotovi, da revizija smernic o čebelah in prihodnji izvedbeni akti ne bodo privedli do ravni varstva čebel, ki bo nižja od ravni, določene v smernicah o čebelah Evropske agencije za varnost hrane iz leta 2013, in da bodo temeljili na najnovejših znanstvenih in tehničnih dognanjih, zato predlaga spremembo enotnih načel, ne le v zvezi z akutno toksičnostjo za domače čebele, ampak tudi vsaj v zvezi s kronično toksičnostjo in toksičnostjo za ličinke za domače čebele ter akutno toksičnostjo za čmrlje; je seznanjen, da Evropska agencija za varnost hrane oblikuje svoj sistem modeliranja ApisRAM, ki se zdi bolj usklajen z biologijo medonosnih čebel kot sistem BEEHAVE in manj občutljiv za nasprotje interesov; poudarja, da mora Komisija nujno ponovno proučiti snovi, ki delujejo na enak način kot neonikotinoidi;

17. ponovno poziva k uvedbi kazalnika za opraševalce ([62]) in cilja glede obnove; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo nov vseevropski okvir za spremljanje opraševalcev z zanesljivimi shemami na ravni držav članic, vmesnimi mejniki, jasnimi časovno opredeljenimi cilji, kazalniki in cilji; poudarja, da je treba dejavnosti spremljanja vključiti v novi okvir spremljanja in ocenjevanja skupne kmetijske politike;

18. poziva države članice, naj izvajajo sistematično, standardizirano terensko spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih, vključno z opraševalci, pri čemer naj sodelujejo s strokovnjaki, kmeti in zasebnimi znanstveniki, in naj podatke uporabijo za oceno politik EU in njihovega izvajanja;

19. opozarja na pomen pristopa „eno zdravje“; poudarja, da je odpornost proti antimikrobikom nadnacionalna in čezmejna grožnja za zdravje ter da lahko usklajeno ukrepanje EU izboljša to stanje; je seznanjen z velikimi prizadevanji za manjšo rabo antimikrobikov pri živalih, kar je del svetovnih teženj po zmanjšanju odpornosti proti antibiotikom; poudarja pa, da je treba še bolj zmanjšati uporabo antibiotikov, tudi v proizvodnji hrane; pozdravlja načrt Komisije, da bi do leta 2030 za 50 % zmanjšala skupno prodajo antimikrobikov za uporabo v živinoreji in akvakulturi, in poudarja, da je treba upoštevati napredek, ki so ga države članice pri tem že dosegle; poudarja, da so za dosego tega cilja potrebni vmesni cilji in jasni ukrepi, vključno s sankcijami, ki jih omogoča zakonodaja EU; poleg tega opozarja, da so za dosego tega cilja ključne izboljšane živinorejske prakse, saj se z večjo dobrobitjo živali izboljša njihovo zdravje in se s tem zmanjša potreba po zdravljenju; meni, da se bo s pravilnim izvajanjem uredbe o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini ([63]) in Uredbe (EU) 2019/4 o medicirani krmi ([64]) raba antibiotikov še bolj zmanjšala, in poziva Komisijo, naj nadzira izvajanje in izvrševanje v državah članicah; poudarja, da morajo antimikrobiki, ki ne sodijo med antibiotike za izključno uporabo pri ljudeh, še naprej ostati na voljo za osnovno uporabo, da se bo vseskozi varovalo zdravje in dobrobit živali;

20. pozdravlja, da se več pozornosti namenja nujnemu zmanjševanju rabe antibiotikov v živinoreji in akvakulturi, ter poudarja, da se je in bo v pobudah EU uporabljal pristop „eno zdravje“, ki priznava medsebojno odvisnost zdravja in dobrobiti ljudi, živali in okolja; poziva Komisijo in države članice, naj se osredotočijo na nadaljnje ukrepe za omogočanje in spodbujanje inovativnih rešitev, zlasti pri orodjih preventive ter alternativnih oblikah zdravljenja; poziva k uvedbi enakovrednih standardov za proizvode živalskega izvora, uvožene v EU, glede na standarde iz uredbe o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini; je seznanjen, da je bilo pri reviziji uredbe o krmnih dodatkih ([65]) ugotovljeno, da je treba urediti uporabo snovi, ki v tem trenutku niso razvrščene kot antibiotiki, a imajo v skladu s členom 4(14) uredbe o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini antibiotične lastnosti in se smejo v živinoreji in akvakulturi uporabljati za preventivo; želi opozoriti, da delavce v prehranski verigi ogrožajo patogeni, odporni proti antimikrobikom, na primer, kadar pri tehniki posipanja uporabljajo veterinarska zdravila; poudarja, da je treba ustrezno ukrepati za zmanjšanje tega resnega poklicnega tveganja za zdravje;

([61]) UL C 202, 28.5.2021, str. 49.

([62]) V skladu z zavezo iz pobude EU za opraševalce (COM(2018)0395), ukrep 5C, https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf.

([63]) Uredba (EU) 2019/6 (UL L 4, 7.1.2019, str. 43).

([64]) Uredba (EU) 2019/4 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o proizvodnji, dajanju v promet in uporabi medicirane krme, spremembi Uredbe (ES) št. 183/2005 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/167/EGS (UL L 4, 7.1.2019, str. 1).

([65]) Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali (UL L 268, 18.10.2003, str. 29).

21. želi spomniti, da imata kmetijstvo in gozdarstvo pomembno vlogo pri spoprijemanju s podnebnimi spremembami in njihovem blaženju; poudarja, da je pomembno priznati in spremljati vpliv kmetijstva in živinoreje na emisije toplogrednih plinov in rabo zemljišč; poudarja, da je nujno te emisije zmanjšati, da bi prispevali k zavezam Evropske unije v okviru Pariškega sporazuma; poudarja, da je treba ohraniti, obnoviti in okrepiti naravne ponore ogljika in zmanjšati emisije ogljikovega dioksida, metana in dušikovega oksida iz kmetijstva, zlasti v sektorjih krme in živinoreje, pa tudi v sektorju organskih in mineralnih gnojil, a tako, da ne bi dodatno ogrozili dobrobiti živali in da se ne bo zmanjšala rodovitnost tal; se zaveda, da zdrave živali potrebujejo manj naravnih surovin ter da lahko trajnostne živinorejske prakse pomagajo zmanjšati emisije toplogrednih plinov; poziva k sprejetju primernih in ciljno usmerjenih regulativnih ukrepov ter ciljev za emisije iz kmetijstva in s tem povezane rabe zemljišč v okviru svežnja Pripravljeni na 55, da bi zagotovili ambiciozno zmanjšanje vseh emisij toplogrednih plinov v teh sektorjih, na primer z rešitvijo problema zaradi gostote rejnih živali v EU, pa tudi problema emisij zaradi rabe zemljišč, vključenih pri uvoženi krmi in hrani; poziva k usklajeni kombinaciji politik, s katero bi omogočili prehod na trajnostne prakse, na primer ekstenzivno živinorejo, ki bi temeljila na travinju, v okviru mešanega kmetijstva, kjer se bo spoštovala zmogljivost lokalnega okolja in podpirala biotska raznovrstnost;

22. je seznanjen z obetavnimi novostmi na področju krmnih dodatkov, ki pomagajo zmanjšati količino emisij toplogrednih plinov ter živinorejskih onesnaževal v vodi in zraku; v zvezi s tem pozdravlja načrte Komisije, da bi olajšala dajanje trajnostnih in inovativnih krmnih dodatkov na trg, in poziva, naj se v ustreznih raziskovalnih programih podpre nadaljnji razvoj teh dodatkov;

23. poudarja, da je ekstenzivna in trajna živinoreja, ki temelji na travinju ali gozdno-pašnih sistemih, ali ekstenzivna ekološka živinoreja, kjer imajo pašniki pogosto veliko okoljsko vrednost, pomembna značilnost evropskega prehranskega sistema in evropskih shem kakovosti ter osrednji element številnih tradicionalnih podeželskih skupnosti, kjer se na ta način produktivno uporabljajo zemljišča, ki bi bila sicer zapuščena; poudarja, da je treba to obliko kmetijske proizvodnje, ki je vezana na zemljišča in nizko gostoto živali, podpirati in spodbujati, saj lahko prinese več pozitivnih učinkov za okolje in ohranjanje kulturne krajine, pomaga varovati podeželje pred odseljevanjem prebivalstva in opuščanjem kmetijske dejavnosti, pa tudi blažiti posledice podnebnih sprememb ter prispeva h krožnemu gospodarstvu in obnavljanju biotske raznovrstnosti; poudarja, da bi bilo treba podpreti kmetije, ki so v prehodu na bolj trajnostne oblike proizvodnje in se oddaljujejo od kmetijskih praks, kot sta visoka gostota živali in monokulturni posevki; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo njene politike in programi financiranja podpirali tradicionalno evropsko kulturno krajino, na primer vinograde na strmih pobočjih in terasah ter proizvodnjo na ekstenzivnih travi̇ščih, ki podpira biotsko raznovrstnost; ugotavlja, da je v poročilih držav članic o členu 17 direktive o habitatih ([66]) poudarjeno, da so mnoga polnaravna travišča v neugodnem, neprimernem ali slabem stanju ohranjenosti in da so ogroženi opraševalci, ki so od njih odvisni, kar ogroža tudi storitve opraševanja;

24. poziva k večji harmonizaciji pravnega okvira za živinorejo v EU z uporabo skupnih, znanstveno utemeljenih kazalnikov dobrobiti živali in pozdravlja zavezo Komisije, da bo po potrebi pregledala veljavno zakonodajo o dobrobiti živali; poudarja, da je treba upoštevati najnovejši znanstveni napredek na področju dobrobiti živali in se odzvati na javne, politične in tržne zahteve po višjih standardih na tem področju; poziva Komisijo, naj pripravi zakonodajni predlog za postopno odpravo kletk v živinoreji s ciljno končno odpravo do leta 2027; poudarja, da mora postopno odpravljanje temeljiti na znanstveno utemeljeni oceni učinka in da je treba zagotoviti ustrezno prehodno obdobje; poziva Komisijo, naj sprejme pristop po posameznih vrstah, kjer bodo upoštevane in ovrednotene značilnosti posameznih živalskih vrst in uporabljeni sistemi namestitve, prilagojene njihovim specifičnim potrebam, kjer bo varovano zdravje ljudi in živali ter bo delavcem omogočena ustrezna zaščita in zagotovljena podpora v prehodnem obdobju, da bodo lahko kmetje in rejci ostali konkurenčni;

25. želi opozoriti na pomen visokokakovostnega sistema za dobro počutje živali, kamor sodita tudi prevoz in zakol; poudarja, da je visoka raven dobrobiti živali sestavni del trajnostnega razvoja in je bistvena za boljšo kakovost hrane, ki omogoča bolj zdravo prehrano in izpolnjuje zahteve vse večjega števila potrošnikov, prispeva pa tudi k ohranjanju biotske raznovrstnosti; poudarja, da je potreben skladen in usklajen pristop, s katerim bodo celovito in skupaj obravnavani zdravje ljudi, okolje, biotska raznovrstnost, zdravje in dobrobit živali in podnebje, če naj bi prehranski sistem veljal za trajnostnega;

([66]) Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

sreda 20. oktobra 2021

26. meni, da je pomembno zapreti zakonodajne vrzeli, v zakonodaji določiti višje standarde dobrobiti živali in začeti postopke za ugotavljanje kršitev zoper države članice, ki pri izvajanju in izvrševanju veljavne zakonodaje o dobrobiti živali sistemsko ne upoštevajo teh standardov; poudarja, da mora EU nujno upoštevati, kako tretje države spoštujejo standarde dobrobiti živali, zlasti kar zadeva uvožene proizvode;

27. poudarja, da bi morale živali pri prevozu in zakolu čim manj trpeti in biti čim manj obremenjene, zato pozdravlja revizijo sedanje zakonodaje o dobrobiti živali na področju prevoza in zakola živali; poziva Komisijo in države članice, naj omogočijo rešitve za lokalni zakol, vključno z mobilnimi klavnicami, z manjšimi enotami in boljšo usposobljenostjo zaposlenih v klavnicah o preprečevanju trpljenja živali; poziva Komisijo, naj, kjer le mogoče, spodbuja alternative prevozu živih živali;

28. poziva Komisijo in države članice, naj izvajajo in izvršujejo ustrezno zakonodajo EU, zlasti Direktivo Sveta (ES) št. 1/2005 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim ([67]); obžaluje trenutno neskladnost s sodbo Sodišča, da se skrb za dobrobit živali ne ustavi na zunanjih mejah EU in da morajo zato tudi prevozniki živali, ki odhajajo iz Evropske unije, pri izstopu iz EU upoštevati evropska pravila o dobrobiti živali, čeprav je treba opozoriti na težave pri uporabi teh pravil, ker gre za tretje jurisdikcije in ozemlja;

29. želi spomniti, da je po podatkih Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah 70 % novih bolezni in pandemij živalskega izvora; izraža veliko zaskrbljenost zaradi vse pogostejšega nastajanja zoonoz, ki se prenašajo z živali na človeka (antropozoonoze), kot so mrzlica Q, aviarna influenca in novi sev gripe A (H1N1), vse pa še dodatno zaostrujejo podnebne spremembe, degradacija okolja, spremembe v rabi zemljišč, krčenje gozdov, uničevanje in obremenjevanje biotske raznovrstnosti in naravnih habitatov, nezakonita trgovina s prostoživečimi živalmi ter naši sedanji sistemi proizvodnje hrane in potrošnje; poudarja, da lahko živinorejski sistemi, kjer se tesno skupaj zadržuje tisoče živali podobnega genotipa, poveča njihovo dovzetnost za nalezljive bolezni, saj nastanejo ugodni pogoji za pojav in širjenje zoonoz ([68]); poziva Komisijo in države članice, naj pospešijo opuščanje od teh kmetijskih praks in od netrajnostne rabe prostoživečih vrst, vključno z nezakonito trgovino, in premik k boljšemu upravljanju na področju veterinarske preventive in k promoviranju visokih standardov zdravja in dobrobiti živali tudi pri trgovinskih partnericah EU, da bi preprečili širjenje zoonoz in na svetovni ravni kot najboljšo prakso promovirali visoke standarde biološke zaščite, zasnovane v EU; se zaveda, da sta ključni dejavnik pri obvladovanju novih groženj za ljudi in živali preprečevanje bolezni in pripravljenost nanje, torej razpoložljivost diagnostičnih in preventivnih metod ter metod zdravljenja;

30. pozdravlja potrditev Komisije, da je ekološko kmetovanje izredno pomemben sestavni del teženj EU za bolj trajnosten prehranski sistem EU in za povečanje deleža kmetijskih zemljišč v Uniji, ki se bodo do leta 2030 obdelovala z ekološkimi metodami; poudarja, da je večina držav članic že sprejela cilje za povečanje kmetijskih površin z ekološko pridelavo; z zanimanjem pričakuje analizo ekološkega sektorja v splošni oceni učinka strategije in poudarja, da je za večjo uveljavitev ekološkega kmetovanja pomemben evropski akcijski načrt; poudarja, da morajo razvoj in povečevanje ekološkega sektorja spremljati razvoj trga in dobavnih verig ter ukrepi za spodbujanje povpraševanja po ekološki hrani in pridobivanje zaupanja potrošnikov, skupaj z javnimi naročili, raziskavami, inovacijami, usposabljanjem in prenosom znanstvenega védenja, kar bo vse prispevalo k stabilnosti trga ekoloških proizvodov in k pravičnemu plačilu za kmete;

([67]) UL L 3, 5.1.2005, str. 1.

([68]) Poročilo z delavnice IPBES o biotski raznovrstnosti in pandemijah; EPRS, *The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases;* poročilo organizacije Humane Society international, *The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics*; Dhingra SM, Artois J, Dellicour S, et al. 2018. Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry (Geografski in historični vzorci pri pojavu virusov nove visokopatogene aviarne influence (HPAI) H5 in H7 pri perutnini), *Frontiers in Veterinary Science 5:84*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones BA, Grace D, Kock R, et al. 2013. Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change (Pojav zoonoz, povezan z intenzivnejšim kmetijstvom in okoljskimi spremembami), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 110(21):8399–404*. www.pnas.org/content/110/21/8399.

31. pozdravlja pristop promoviranja, spodbujanja in nagrajevanja naravne sekvestracije ogljika v tleh, kar je bilo ponekod na kmetijah že doseženo, in se s tem dodatno nagrajuje kmete za razvoj in ohranjanje dobrih kmetijskih praks za sekvestracijo ogljika, kar bi moralo pripomoči k povečevanju ponorov ogljika v EU; poudarja, da bi bilo treba s kmetijsko in prehransko politiko olajšati prehod na trajnostno kmetovanje in kmete nagrajevati za okoljske in podnebne dobrine, ki jih zagotavljajo; želi opozoriti na pomen ekosistemskih rešitev, kot so široka uporaba kolobarjenja, vmesne kulture, permakultura, agroekologija in obnova ekosistemov, zlasti pa obnova in vzdrževanje šotišč za povečanje naravnih ogljikovih ponorov in sekvestracijo ogljika; po drugi strani pa poudarja, da ne bi smeli finančno spodbujati ali nagrajevati kmetijstva in modelov kmetovanja, ki negativno vplivajo na podnebje, biotsko raznovrstnost, tla, vodo in zrak ali na dobrobit živali in da jim ne bi smeli dajati sredstev za podnebne ukrepe; poziva Komisijo, naj razišče možnost okvira za zanesljivo količinsko opredelitev in certificiranje ogljika, pri čemer bi se morali varovati napačnega prikazovanja oziroma lažnega zelenega oglaševanja; poziva Komisijo, naj predstavi več možnosti za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, in poudarja, da so trgi ogljika precej širši sklop regulativnih in neregulativnih ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ter meni, da bi bile lahko te sheme del širšega nabora spodbude za doseganje podnebnih ciljev; poziva, naj bodo predlogi v skladu s cilji o dobrobiti živali ter okoljskimi cilji in načelom neškodovanja iz zelenega dogovora; podpira spodbude za uvajanje regenerativnih kmetijskih praks, izboljšanje dostopa do tehnologij, podatkov, usposabljanja in informacij ter dopolnjevanje dohodkov kmetov s sekvestracijo ogljika in plačili za ekosistemske storitve, s čimer bi povečali njihovo odpornost;

32. poudarja, da je za stabilne donose in rastlinske sorte, prilagojene pritiskom podnebnih sprememb, zelo pomembna varnost in raznolikost semen in razmnoževalnega materiala, vključno s tradicionalnimi in lokalno prilagojenimi sortami ter sortami, primernimi za ekološko pridelavo in kmetijske sisteme z manj vložki, obenem pa je treba poskrbeti za preglednost in kmetom zagotoviti prosto izbiro ter dostop do genskih virov in inovativnih žlahtniteljskih tehnik, da bodo lahko prispevali k zdravim semenom in varovali rastline pred škodljivci in boleznimi, pomagati pa jim je treba tudi obvladovati naraščajoča tveganja zaradi podnebnih sprememb in poskrbeti za spodbude za odprte inovacije z različnimi sortami;

33. opozarja na morebitne negativne učinke koncentracije in monopolizacije v sektorju semen in poziva Komisijo, naj po potrebi ukrepa proti temu; ob tem poudarja, da so pomembne odprte inovacije, ki se zagotovijo z žlahtniteljskimi pravicami, in z zaskrbljenostjo ugotavlja, da imajo široko zastavljeni patenti v sektorju semen v tem pogledu škodljive učinke; meni, da za zasebne državljane in male kmete, ki v nekomercialne namene proizvajajo in uporabljajo tradicionalne in lokalno prilagojene sorte semen, ne bi smeli uporabljati nesorazmernih predpisov na ravni EU in nacionalni ravni; poudarja pomen ohranjanja močnega enotnega trga za sektor semen v EU;

34. poziva k intenzivnejšemu usklajevanju na ravni EU za spodbujanje ohranjanja in trajnostne rabe genske raznovrstnosti in k oblikovanju skupne platforme EU za izmenjavo informacij glede ohranjenih genskih virov;

35. pozdravlja najavljeno revizijo tržnih pravil za tradicionalne in lokalno prilagojene sorte, da bi jih pomagali ohraniti in trajnostno uporabljati; poudarja, da so potrebni ukrepi za registracijo semenskih sort, tudi za ekološko kmetovanje, ter da je treba tradicionalnim in lokalno prilagojenim sortam zagotoviti lažji dostop do trga;

36. je seznanjen s študijo o statusu novih genomskih tehnik v pravu Unije in v sodbi Sodišča v zadevi C-528/161a (SWD (2021)0092) ter z napovedjo Komisije, da namerava uvesti regulativne ukrepe politike z oceno učinka in javnim posvetovanjem o rastlinah, pridobljenih z nekaterimi novimi genomskimi tehnikami, s katerimi naj bi zagotovili visoko varstvo zdravja ljudi in živali ter okolja, obenem pa z znanostjo in inovacijami še dodatno pridobili, zlasti v smislu prispevanja k trajnostnosti in ciljem trajnostnega razvoja v okviru evropskega zelenega dogovora in strategije „od vil do vilic“; želi opozoriti na previdnostnega načela in meni, da je treba kmetom, predelovalcem in potrošnikom zagotoviti preglednost in prosto izbiro, ter poudarja, da bi bilo treba pri teh regulativnih ukrepih izvesti oceno tveganj in poglobljen pregled ter oceniti možnosti za sledljivost in označevanje, zato da bi poskrbeli za ustrezen regulativni nadzor in potrošnikom omogočili dovolj informacij, tudi o proizvodih iz tretjih držav, zato da bodo zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji;

sreda 20. oktobra 2021

37. ponovno poziva Komisijo, naj čim prej predloži nov zakonodajni predlog o kloniranju in živilih iz kloniranih organizmov; vztraja, da bi morala v predlogu prepovedati kloniranje, dajanje kloniranih živali, njihovega reprodukcijskega materiala in njihovih potomcev na trg ter njihov uvoz, pa tudi dajanje hrane iz kloniranih živali in njihovih potomcev na trg ter uvoz tovrstne hrane; globoko obžaluje, da ni ukrepov za regulacijo kloniranih osebkov in njihovih potomcev, ter ponavlja, da se ne smejo izvajati naravni ali umetni postopki gojenja ali vzreje, ki povzročajo ali bi lahko povzročili trpljenje ali poškodbe uporabljenih živali, in da je treba zagotoviti, da hrana iz kloniranih živali in njihovih potomcev bo ne prišla v prehransko verigo;

38. poudarja, da imajo evropski kmetje pomembno vlogo pri prehodu na trajnosten prehranski sistem, in poudarja, da je treba temu nameniti zadostna finančna sredstva; poudarja, da je treba uporabljati, spodbujati in podpirati vse različne trajnostne proizvodne metode, vključno z ekološko in integrirano pridelavo in agroekologijo, saj pomagajo k okoljski trajnostnosti, povečujejo skupni obseg obdelovalnih površin, ki se obdelujejo z okolju prijaznimi sistemi, in jamčijo za kakovostne, varne ter količinsko in cenovno ustrezne proizvode;

39. vztraja, da morajo nacionalni strateški načrti, ki naj bi jih v okviru nove skupne kmetijske politike pripravile države članice in potrdila Komisija, zagotoviti ustrezno finančno podporo vsem kmetom in gozdarjem v EU, da bodo bolj konkurenčni in bodo imeli ustrezne dohodke, tako da bodo lahko z družinami živeli dostojen standard, s tem pa se bo tudi preprečevalo izseljevanje s podeželja in se bodo ohranile živahne podeželske skupnosti;

40. pozdravlja, da bo nova skupna kmetijska politika ponudila spodbude za podpiranje inovativnih, digitalnih, ekoloških, regionalnih in trajnostnih poslovnih modelov kmetijske in obrtne živilske proizvodnje, zlasti s podpiranjem kratkih dobavnih verig, proizvodov z zaščitenimi geografskimi označbami ali označbami porekla, spoštovanjem pravil enotnega trga ter s pristopi, kot je inovativna lokalna logistika, npr. tako imenovana zelena vozlišča, in vključevanjem obrtne živilske proizvodnje v druge storitve na kmetijskih območjih, na primer v turizem ali gastronomijo; poudarja, da so pri spodbujanju trajnostnih dobavnih verig pomembni regionalno trženje kmetijskih proizvodov in partnerstva; priznava, da je v primerih, ko ni lokalne proizvodnje, vendarle potreben uvoz;

41. poziva Komisijo, naj potrdi samo tiste nacionalne strateške načrte skupne kmetijske politike, ki bodo nedvoumno izkazovali prizadevanje za trajnostnost v gospodarskem, okoljskem in socialnem smislu in ki bodo v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora, ustreznimi unijskimi cilji in Pariškim sporazumom;

42. poziva, naj se v teh načrtih ustrezno upoštevajo specifični izzivi, s katerimi se spoprijemajo najbolj oddaljene regije EU, in sicer na področju biotske raznovrstnosti, kmetijske proizvodnje ter oskrbe z živili in surovinami; poudarja, da je treba kmetijstvu EU zagotoviti ustrezno finančno podporo iz skupne kmetijske politike, če naj prispeva k prehodu na podnebno nevtralnost in k ohranjanju biotske raznovrstnosti; poudarja, da so okrepljeni podporni ukrepi, tudi programi usposabljanja in svetovalne storitve, pomembni za omogočanje kmetom, da bodo lahko izpolnili svojo vlogo pri doseganju ciljev strategije; poziva k izvajanju „okrepljenih ekoshem“ v nacionalnih strateških načrtih v skladu s stališčem Parlamenta, saj bi se na ta način izognili podvajanju in preverjanju pogojenosti;

43. poudarja, da so zdrava tla pogoj za zagotavljanje zanesljive proizvodnje hrane, krme in vlaken; zato poziva Komisijo in države članice, naj na ravni EU preprečijo njihovo nadaljnjo degradacijo; poudarja, da so kmetijska tla osnovni naravni vir in da je njihovo dobro stanje ključno za izpolnitev strategije „od vil do vilic“; v zvezi s tem poudarja, kako pomembna je nova strategija za tla, in poziva Komisijo, naj na njeni podlagi sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi bo zagotovila potrebne rešitve; priznava, kako pomembne so organske snovi v tleh in biotska raznovrstnost ter storitve in dobrine, ki se s tem zagotavljajo; obžaluje, da so tla pod vse večjim pritiskom; meni, da je treba poskrbeti za zanesljivo spremljanje talnih organizmov ter trendov glede njihove razširjenosti in obsega na ravni EU, ki ga je treba uvesti in vzdrževati v vseh državah članicah;

44. priznava, da je pomembno imeti zelo raznolike krajinske značilnosti, saj so bistvene za vzdrževanje osnovnih ekosistemskih storitev, kot sta opraševanje ali naravno zatiranje škodljivcev, in za kmetijsko proizvodnjo ter dolgoročno tudi povečujejo kmetijsko produktivnost; pozdravlja cilj EU, da bo temu namenila vsaj 10 % kmetijskih površin; želi spomniti na ugotovitve iz ocene učinka, objavljene 20. oktobra 2011 z naslovom *Common agricultural policy towards 2020* (Skupna kmetijska politika do leta 2020) (SEC(2011)1153), kjer je je navedeno, da na ravni kmetij ne bo prišlo do večjih vplivov na proizvodnjo in dohodek;

45. poudarja, da kmetijskih zemljišč ni na pretek, zato jih je treba učinkovito uporabljati; poudarja, da je treba v strategijo vključiti inovativne modele kmetovanja z majhnim odtisom rabe zemljišč, kot sta vrtnarstvo in gojenje žuželk;

46. poudarja, da je zaščiteno gojenje sadja in zelenjave v sodobnih rastlinjakih zelo trajnosten sistem proizvodnje hrane, ki se uporablja vse pogosteje in prinaša številne koristi; poziva Komisijo, naj prizna preobražanje evropskega vrtnarskega sektorja, kar omogoča bolj trajnostno proizvodnjo hrane in prispeva k prehranski varnosti, varnosti hrane, učinkovitejši rabi virov in manjšim količinam živilskih odpadkov v celotni verigi proizvodnje hrane; poudarja, da sodobno vrtnarstvo poleg majhnega odtisa rabe zemljišč prispeva tudi k različnim ciljem strategije „od vil do vilic“, na primer o majhni potrebi po vložkih, učinkoviti rabi virov ter proizvodnji sadja in zelenjave blizu kraja potrošnje, in s tem pripomore h krajšim dobavnim verigam in zanesljivi oskrbi; poziva Komisijo, naj razmisli o naložbah v raziskave in inovacije, povezane z zaščitenimi sistemi gojenja v sodobnih rastlinjakih, ki porabijo manj virov za enake količine pridelka;

47. poziva Komisijo, naj države članice spodbuja k razširitvi ali uvedbi sistemov, ki bodo javnosti omogočali najem in uporabo zapuščenih in neuporabljenih zemljišč v državni lasti za proizvodnjo hrane;

48. poudarja, da je pomembno uporabljati kmetijsko-gozdarske in gozdne zavese za zmanjšanje pritiska na naravne gozdove, blaženje podnebnih sprememb in povečanje produktivnosti, ter tudi alternative uporabi gnojil v kmetijski proizvodnji; spodbuja Komisijo in države članice, naj v svojih prihodnjih nacionalnih strateških načrtih zasnujejo orodja, s katerimi bodo spodbujale pogozdovanje in ponovno pogozdovanje ter po možnosti spodbujale kmetijsko-gozdarske sisteme, vključno z gozdno-pašnimi sistemi; poziva Komisijo, naj spodbuja vseunijske specializirane programe usposabljanja, da bi kmetje spoznali koristi vključevanja gozdne vegetacije v kmetijstvo; poudarja, da bi morala obnova in pomladitev sedanjih kmetijsko-gozdarskih sistemov ter uvedba novih bistveno prispevati k doseganju cilja glede treh milijard dreves, kar bo koristilo tako ciljem glede biotske raznovrstnosti kot podnebnim ciljem ter cilju diverzifikacije in krožnosti;

49. poudarja pomen trdnih in strogih meril za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na osnovi biomase ter poziva Komisijo, naj v okviru pregleda direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov pripravi znanstveno utemeljena merila;

50. opozarja, da evropski agroživilski in ribiški sistem ljudem neprekinjeno zagotavljata zadostno in raznoliko oskrbo z varno, hranljivo, cenovno dostopno in trajnostno proizvedeno hrano, ter poudarja, da se bo z večjo gospodarsko, okoljsko in socialno trajnostnostjo živilske proizvodnje povečala tudi njena odpornost ter da se bodo odpirale nove gospodarske priložnosti in prispevalo k uporabi surovin evropskega porekla; poudarja, da lahko k vsem tem ciljem pripomoremo tudi z več lokalno proizvedene hrane, tudi k cilju prehranske varnosti; želi spomniti, da si 33 milijonov ljudi v EU ([69]) vsak drugi dan ne more privoščiti kakovostnega obroka; poudarja, da so za cenovno dostopnost in razpoložljivost hrane potrebni ustrezni odzivi v politiki in da morata ti zahtevi ostati poglavitni pri vrednotenju povišanih proizvodnih stroškov, na primer stroškov zaradi spremenjenih kmetijskih praks; poudarja, da je treba podpreti razvoj trajnostnih živilskih malih in srednjih podjetij na podeželju;

51. poziva Komisijo, naj v strategijo „od vil do vilic“ vključi problematiko pomoči v hrani, saj mnogi Evropejci nimajo dovolj hrane, zlasti enostarševske družine in študentje, in se bo število teh ljudi zaradi socialnih in gospodarskih posledic pandemije še povečalo; priznava edinstveno vlogo združenj za pomoč v hrani v Evropski uniji, ki jih je treba bolj podpreti zaradi naraščajočega števila ljudi, ki potrebujejo pomoč; meni, da bi morali za večjo odpornost našega prehranskega sistema okrepiti povezave med prehranskimi in kmetijskimi politikami na vseh ravneh, od lokalne pa vse do evropske ravni;

52. pozdravlja, da je eden od namenov evropskega zelenega dogovora zagotoviti dostojne življenjske pogoje ljudem, ki delajo v kmetijstvu in akvakulturi, in njihovim družinam; poudarja, da je treba v vse prihodnje pobude strategije v celoti vključiti socialno razsežnost, pa tudi gospodarsko in okoljsko razsežnost; poudarja, da je pandemija covida-19 na novo osvetlila težke delovne in življenjske razmere, zato poudarja, da je pomembno varovati individualne in kolektivne delavske in socialne pravice kmetijskih in drugih delavcev, na primer sezonskih in mobilnih delavcev, ki so zaposleni v verigi preskrbe s hrano v EU; poziva, da je treba delavcem v tem sektorju zagotoviti dostojne delovne in življenjske pogoje, kolektivna pogajanja in socialno zaščito;

([69]) Eurostat, 2018.

sreda 20. oktobra 2021

53. spodbuja Komisijo in države članice, naj kmetijska zemljišča, kmetijsko strokovno in tehnično znanje, verigo preskrbe s hrano in delavce v njej obravnavajo kot strateško orodje za zagotavljanje varnosti in dobrega počutja vseh Evropejcev ter naj zagotovijo, da bodo delovni pogoji in pogoji socialne zaščite vseh delavcev v vsej evropski kmetijsko-živilski verigi ustrezali nacionalnim, evropskim in mednarodnim standardom;

54. poudarja, kako pomembni so sezonski delavci za dobro delujočo dobavno verigo, in poziva, naj se jim zagotovijo ustrezne delovne in življenjske razmere; spodbuja trgovce na drobno, naj prevzamejo svoj del odgovornosti in pri svojih nakupovalnih praksah upoštevajo merila socialne, okoljske in gospodarske trajnostnosti;

55. pozdravlja, da namerava Komisija predlagati načrt za izredne razmere za obvladovanje prehranskih kriz, pri čemer bo upoštevala izkušnje, pridobljene med pandemijo covida-19, in vključila usklajene ukrepe za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga; meni, da lahko pri obvladovanju tovrstnih kriz pomaga tudi promoviranje teritorialnih prehranskih projektov, ki spodbujajo razvoj kratkih oskrbovalnih verig v državah članicah;

56. se strinja, da je pandemija covida-19 pokazala na pomen stabilnega, trajnostnega in odpornega prehranskega sistema, ki deluje v vseh okoliščinah in je zmožen evropskim potrošnikom zagotoviti dovolj lokalne hrane po dostopnih cenah; ob tem poudarja, da je treba ohraniti nemoteno delovanje enotnega trga, zlasti prosti pretok živil, tudi v času zdravstvenih kriz; obenem poudarja, da je treba pandemijo razumeti tudi kot priložnost za vzpostavitev trajnostnega in odpornega prehranskega sistema, ne pa kot pretvezo za zmanjševanje ambicij, saj sta trajnostnost in zdravje medsebojno povezana;

57. ugotavlja, da je treba, deloma tudi zaradi motenj v svetovnih proizvodnih verigah in večje nestanovitnosti cen, ki jih je povzročila pandemija, razviti odprto strateško avtonomijo EU, da bi ji zagotovili dostop do ključnih trgov in zmanjšali odvisnost od uvoza kritičnega blaga, kot so rastlinski viri beljakovin; ponovno poudarja, da je treba agroživilske sisteme priznati kot enega osrednjih vidikov odprte strateške avtonomije EU, da bi zagotovili zadostno razpoložljivost varne in kakovostne hrane ter ohranili delujoče in odporne verige preskrbe s hrano in trgovinske tokove v prihodnjih krizah, v skladu s členom 2(1) Pariškega sporazuma;

58. poudarja, da agroživilski sektor ne podpira le kmetov, ampak tudi podjetja, ki so višje in nižje v prodajni verigi, zagotavlja in ustvarja delovna mesta ter je temelj celotne živilske industrije; v zvezi s tem poudarja, da je gonilna sila aktivnih podeželskih območij ohranjanje kulturne krajine; poudarja, da je tradicionalno obrtništvo pomembno za regionalno in lokalno proizvodnjo hrane ter bogato kulturno raznolikost, ki izhaja iz nje; želi opomniti, da bi bilo treba kot horizontalni del strategije „od vil do vilic“ podpirati tudi ohranjanje in prenos obrtniškega znanja v proizvodnji hrane, na primer z boljšim vključevanjem tega znanja v skupne raziskovalne in razvojne programe;

59. izraža veliko razočaranje, ker je v strategiji „od vil do vilic“ ribiškemu sektorju in sektorju akvakulture namenjene premalo pozornosti in sta glede na svoj prispevek in potencial obravnavana premalo ambiciozno; poziva Komisijo, naj v vseh prihodnjih zakonodajnih predlogih, strategijah ali smernicah nameni zadostno pozornost tema sektorjema; poudarja, da je potreben ekosistemski pristop, da bi ribji staleži dosegli trajnostno raven ter bi se obnovili morski in obalni ekosistemi, pri čemer bi se bilo treba osredotočiti tudi na koristi ter na socialno, ekonomsko in okoljsko trajnostnost ribiškega sektorja in sektorja akvakulture;

60. poudarja, da bi bilo treba v trdnih in zanesljivih pravnih okvirih ribiškega in akvakulturnega sektorja dosledno uporabljati previdnostno načelo in jih uskladiti s strateškimi smernicami za trajnostni razvoj akvakulture EU, zagotoviti bi bilo treba podlago za trajnostno izkoriščanje potenciala tega sektorja in boljše ukrepe za varstvo in zdravje živali, na primer glede rabe veterinarskih zdravil, tudi antibiotikov, s čimer bi povečali populacijo rib in zagotovili jasnost glede uporabe prostora in dovoljenj za vse vrste antropogene rabe, tudi v akvakulturi, s čimer bi omogočili večjo predvidljivost naložb in ne bi delovali v nasprotju z okoljsko zakonodajo; poudarja pomen preglednega in participativnega mehanizma v skladu z Direktivo 2014/89/EU o pomorskem prostorskem načrtovanju za pravično dodeljevanje prostora vsem deležnikom; poudarja, da je treba v celoti spoštovati zavarovana morska območja;

61. poudarja, da so pri vseh proizvodih, ki se prodajajo na trgih EU, tudi če so uvoženi iz tretjih držav, bistveni dobri mehanizmi sledljivosti, ki si jih želijo tudi potrošniki, ko zahtevajo informacije o tem, kje, kako in katere vrste so bile ulovljene oziroma se gojijo, vključno z označevanjem porekla in metode pridobivanja, pa tudi visoki standardi trajnostnosti in dobrobiti živali, saj se tako zagotovi varnost hrane, preglednost za potrošnike, sektor in različne uprave, se ukrepa proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter pomaga pri uresničevanju ciljev zelenega dogovora in ciljev trajnostnega razvoja; v zvezi s tem poudarja pomen kibernetsko varnih tehnologij pri razvoju decentraliziranih natančnih digitalnih sistemov sledljivosti; poziva k usklajenemu pristopu, s čimer bi zagotovili usklajenost med različnimi pobudami o tem vprašanju, in meni, da je treba k temu pritegniti vse akterje vrednostne verige; poziva k oblikovanju kontrolnih ukrepov za zagotovitev, da bodo vsi uvoženi ribiški proizvodi, ki prihajajo na trg EU, izpolnjevali mednarodno dogovorjene minimalne standarde, ki jih določa Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 188 o delu na področju ribolova in ki se v EU izvajajo z Direktivo Sveta (EU) 2017/159 ([70]), da državljani EU ne bi nevede uživali rib, ujetih s plovili, ki ne spoštujejo minimalnih socialnih standardov;

62. želi spomniti na cilje skupne ribiške politike, s katerimi naj bi dosegli trajnostno izkoriščanje živih morskih bioloških virov, obnovili in ohranili ribje populacije nad biomasnimi ravnmi, ki omogočajo največji trajnostni donos, obenem pa naj bi zagotovi donosnost ribolovnih dejavnosti in prispevali k zagotavljanju hrane z visoko hranilno vrednostjo trgu EU in zmanjšali njegovo odvisnost od uvožene hrane, hkrati pa poudarja, da je treba izboljšati spremljanje, nadzor in izvrševanje skupne ribiške politike, tudi polno izvajanje obveznosti iztovarjanja in uvedbo elektronskega spremljanja nekaterih plovil;

63. poziva Komisijo in države članice, naj gradijo na že obstoječih trajnostnih praksah in naj omogočajo, spodbujajo in ustrezno podprejo prehod na ribištvo in akvakulturo z majhnim vplivom ter trajnostni razvoj teh sektorjev, vključno z malim priobalnim ribolovom, na primer z uporabo selektivnega ribolovnega orodja, okolju prijazno in ekološko akvakulturo, z rešitvami za energijsko učinkovitost in povečevanjem kvot, dodeljenih malemu priobalnemu ribolovu; poudarja, da je treba ribiče in akterje v dobavni verigi ribiških proizvodov, tudi v najbolj oddaljenih regijah, podpreti pri prehodu na bolj digitalne prakse, in sicer z velikimi naložbami v usposabljanje ter financiranjem digitalizacije in prehoda na „zelene“ prakse in orodja; pri tem poudarja pomen Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, ki spodbuja razvoj trajnostnega modrega gospodarstva in pomaga posodobiti ribištvo v skladu s cilji skupne ribiške politike;

64. poziva Svet Evropske unije, naj v skladu s priporočilom evropske varuhinje človekovih pravic v zadevi št. 640/2019/FP proaktivno objavi vse dokumente v zvezi s sprejetjem predpisov glede celotnega dovoljenega ulova;

65. poudarja, da je treba spremljati in spodbujati odgovorno izkoriščanje ribolovnih virov, obenem pa z ničelno strpnostjo nastopati proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, pri tem pa dodobra izkoristiti instrumente, ki jih ima EU na voljo v skladu z uredbo o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu ([71]), tudi tako imenovani „rdeči karton“, če država ne izpolnjuje zahtev EU, in z okrepljeno politiko sporazumov s tretjimi državami o trajnostnem ribolovu; poudarja, da morajo biti ti sporazumi v skladu z najboljšimi razpoložljivimi znanstvenimi spoznanji in ne smejo ogrožati sektorja malega ribolova v tretjih državah ali lokalne prehranske varnosti;

66. poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo pravno zavezujoče ukrepe, ki so jih obljubile v okviru morskih območij Natura 2000, in naj zavzamejo celostni pristop k morskemu okolju ter se spoprimejo z izvornimi vzroki za onesnaženje vode, na primer morskimi odpadki in industrijskimi odplakami, in naj odpravijo prakse, ki so škodljive za morsko okolje in zdravje ljudi, pri tem pa naj spodbudijo ribiče k trajnostnemu zbiranju morskih odpadkov, k čim manjši dodatni porabi goriva in emisijam, k zmanjšanju prilova rib in drugih morskih živali in negativnih vplivov na ekosisteme, ter naj izvajajo ukrepe za boljšo kakovost vode in nadzor bolezni, omejijo gostoto živali v akvakulturi za boljše zdravje ljudi in večjo dobrobit živali;

([70]) Direktiva Sveta (EU) 2017/159 z dne 19. decembra 2016 o izvajanju Sporazuma o izvajanju Konvencije o delu na področju ribolova Mednarodne organizacije dela iz leta 2007, sklenjene 21. maja 2012 med Splošno konfederacijo kmetijskih zadrug v Evropski uniji (COGECA), Evropsko federacijo delavcev v prometu (ETF) in Združenjem nacionalnih organizacij ribiških podjetij v Evropski uniji (Europêche) (UL L 25, 31.1.2017, str. 12).

([71]) Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvračanje od njega ter za njegovo odpravljanje (UL L 286, 29.10.2008, str. 1).

sreda 20. oktobra 2021

67. poudarja dragoceno delo žensk in moških v ribiškem in akvakulturnem sektorju in se zaveda pomembne vloge žensk pri predelavi, spodbujanju in trženju ulovljenih rib; opozarja na potencial trajnostne akvakulture in ribištva za ustvarjanje zelenih delovnih mest in meni, da bi se moral ekološki prehod prehranskih sistemov na splošno, zlasti pa v ribištvu, doseči tako, da bodo zagotovljeni pošteni dohodki in močan položaj v vrednostni verigi, in poudarja, da morajo pri tem sodelovati organizacije proizvajalcev v obeh sektorjih;

68. poziva Komisijo in države članice, naj podpirajo in spodbujajo razvoj bolj trajnostnih ribolovnih tehnik in orodja ter boljše metode za dobrobit pri ulovu, iztovarjanju, prevozu in usmrtitvi rib in morskih nevretenčarjev na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dognanj in izboljšave pri standardih dobrobiti živali za gojene ribe, da se čim bolj zmanjša stres za živali in izboljša kakovost rib; poudarja, da bi morala Unija podpirati in spodbujati naložbe v ribiško opremo, ribolovne metode in izboljšave;

69. poudarja, da ribolov v ribnikih s svojim tradicionalnim načinom upravljanja prispeva k doseganju ciljev strategije „od vil do vilic“ in s tem povezane strategije za biotsko raznovrstnost; poudarja, da območja ribnikov nudijo habitate za redke vrste, pozitivno vplivajo na podnebje in vodne vire, služijo kot ponori hranil in zadržujejo usedline ter prispevajo k trajnostni proizvodnji regionalne hrane; poziva Komisijo in države članice, naj v ustreznih ukrepih in programih upoštevajo ribolov v ribnikih;

70. opozarja, da so primarni proizvajalci v bistveno slabšem dohodkovnem položaju tako v primerjavi z ostalimi subjekti v prehranski verigi kot glede na preostalo gospodarstvo; poudarja, da je treba okrepiti položaj primarnih proizvajalcev v verigi preskrbe s hrano, zlasti malih in srednjih proizvajalcev, da se jim omogoči pošten delež dodane vrednosti od trajnostno proizvedene hrane, na primer s spodbudami za sodelovanje in kolektivne ukrepe, uporabo možnosti, ki jih zagotavljajo skupne ureditve trgov za kmetijske, ribiške in akvakulturne proizvode, tudi z ustrezno prilagoditvijo konkurenčnih pravil;

71. poudarja, da je pri omogočanju prehoda prehranskega sistema na večjo trajnostnost in bolj krožno kmetijstvo ter pri prizadevanjih za odpravo nepoštenih praks in obvladovanju tveganj in kriz zelo pomembno, da se primarnim proizvajalcem zagotoviti stabilen in pravičen dohodek; poziva, da je treba pri tem prehodu podpreti primarne proizvajalce v vsej EU, na primer s sprejetjem novi tehnoloških možnosti in večjo učinkovitostjo pri kmetijskih sistemih, ravnanju z odpadki, dobavi panožnih vložkov in embalaži; poudarja, da bi morale proizvajalčeve cene kriti stroške proizvodnje in ustrezno odražati socialno, gospodarsko in okoljsko trajnostnost, kar bi bilo tudi v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora;

72. meni, da bi bilo treba izvajati in podpirati dogovore v dobavni verigi, da bi zagotovili pravično porazdelitev vrednosti med kmete, hkrati pa povečati preglednost in sledljivost v vsej dobavni verigi in spodbujati čim več zaposlovanja mladih v tem sektorju;

73. pozdravlja cilj, da je treba skrajšati dobavne verige; vseeno opozarja, da se otoške države članice in otoška ozemlja, ki niso povezani s celinsko Evropo, srečujejo s težavami zaradi izoliranosti in odvisnosti od uvoza potrebnih proizvodov, kot so žita za živalsko krmo, kar je treba upoštevati pri izvajanju ukrepov za zmanjšanje odvisnosti od prevoza na dolge razdalje in drugih ukrepov, s katerimi naj bi skrajšali dobavne verige; opozarja, da bi bila brez prevoza nekaterih živil na dolge razdalje ogrožena prehranska varnost oddaljenih območij, ki niso povezana s celino;

74. ugotavlja, da se pričakovanja državljanov spreminjajo, kar prispeva k pomembnim spremembam na živilskem trgu, in da se povečuje povpraševanje po lokalno pridelani hrani; poudarja, da je lokalno pridelana hrana pomembna, saj lahko našim kmetom nudi številne priložnosti in tudi pomembno prispeva k našemu okolju; zato spodbuja Komisijo in države članice, naj dejavno spodbujajo razvoj lokalnih prehranskih strategij, skupaj s pobudami za kratke verige preskrbe;

75. priznava, kako pomembna je lokalna poraba sveže ekološke hrane, ki koristi zdravju potrošnikov in okolju; poudarja, da obstajajo velike možnosti za spodbujanje sodelovanja med lokalnimi primarnimi proizvajalci in ponudniki turističnih storitev, s čimer bi lahko povečali porabo sveže lokalno pridelane hrane; poziva k podpornim ukrepom za tovrstno sodelovanje;

76. poziva k spodbujanju ukrepov, ki omogočajo predelavo surovin čim bliže mestu izvora oziroma pridelave, s čemer se bistveno zmanjša ogljični odtis in zagotovi boljša sledljivost živilskih izdelkov;

77. poudarja, da bi lahko več pobud, predvidenih v strategiji, privedlo do povečanja birokratskih postopkov, čeprav so novi trajnostni poslovni modeli izjemna priložnost za mala in srednja podjetja; pozdravlja zavezo Komisije, da bo upoštevala orodja za boljšo pravno ureditev, ocenila učinke na mala in srednja podjetja ter sprejela ukrepe za spodbujanje trajnostnih in krožnih poslovnih modelov, izrecno namenjene tem podjetjem, ter da bo uporabila sklad InvestEU za lažji dostop do financiranja za mala in srednja podjetja in jim ponudila prilagojene rešitve za pomoč pri razvoju novih znanj in spretnosti ter poslovnih modelov; poziva Komisijo in države članice, naj zmanjšajo upravno breme za male in srednje udeležence v prehranski verigi z ukrepi, kot so racionalizacija prijavnih postopkov ter učinkovitejši postopki izdaje dovoljenj, licenc in odobritev, pa tudi z ustrezno kadrovsko zasedbo pristojnih regulativnih organov, da bodo lahko mali proizvajalci hrane svoje proizvode čim hitreje in čim enostavneje dali na trg;

78. meni, da dodeljeni proračun za uresničitev ciljev zelenega dogovora EU in mehanizma za pravični prehod ne zadostuje za spoprijemanje s posledicami pričakovane preobrazbe na socialno trajnosten način; poziva, naj mehanizem za pravični prehod zajame tudi kmetijske regije, ki bi lahko bile tu negativno prizadete, in poudarja, da je treba pri opredelitvi in izvajanju prihodnjih pobud strategije ustrezno vključiti socialne partnerje; opozarja, da bodo za prehod na ta sistem potrebne velike naložbe in da ga ne bo mogoče izvesti brez sodelovanja in podpore evropskih kmetov;

79. poziva Komisijo, naj poskrbi za temeljito izvrševanje Direktive (EU) 2019/633 o nepoštenih trgovinskih praksah, zlasti pa naj spremlja njen prenos v nacionalno pravo; poziva Komisijo, naj si dodatno prizadeva za okrepljeni položaj kmetov v verigi preskrbe s hrano in naj zasnuje konkretne ukrepe, skladne v strategijo;

80. poudarja, da je neenotna kakovost živil nesprejemljiva in jo je treba dokončno odpraviti, da bi preprečili diskriminacijo in zavajanje evropskih potrošnikov; zato meni, da mora strategija „od vil do vilic“ vključevati določbe, ki bodo preprečile dvojne standarde pri kakovosti hrane, in poziva Komisijo, naj budno spremlja razmere na trgu in po potrebi predlaga namensko zakonodajo; izpostavlja tudi vlogo potrošniških organizacij pri prepoznavanju takšnih zavajajočih praks;

81. zato želi Komisijo spomniti, naj ukrepa v zvezi s kodeksom ravnanja EU o odgovornih poslovnih in tržnih praksah ter pripravi okvir za spremljanje živilskega in maloprodajnega sektorja in pripravi pravne ukrepe, če ne bo zadostnega napredka pri vključevanju gospodarske, okoljske in socialne trajnostnosti ter pomislekov o dobrobiti živali v strategije podjetij, obenem pa naj spodbuja in nagrajuje prizadevanja trajnostnih kmetijskih proizvajalcev ter povečuje razpoložljivost in cenovno dostopnost zdrave in trajnostne hrane, pa tudi zmanjšuje splošni okoljski odtis prehranskega sistema in družbene stroške nezdrave prehrane;

82. poudarja, da mora biti kodeks ravnanja EU za živilska in maloprodajna podjetja osredotočen na zaveze, ki so pomembne za oblikovanje zdravega in trajnostnega prehranskega okolja in so specifične, merljive in časovno omejene ter osredotočene na glavne dejavnosti udeleženih subjektov;

83. poudarja, da je pomembno ustaviti in odpraviti konsolidacijo in koncentracijo v maloprodajnem živilskem sektorju, da bi kmetom zagotovili poštene cene in dobro delovanje tržnega gospodarstva; trdi, da morajo akterji višje v preskrbni verigi upoštevati stroške kmetijske proizvodnje in da je treba na vseh točkah verige uporabljati poštene cene; opozarja, kako pomembno je, da kmetje postanejo odpornejši na trgu in iz prehranske verige pridobijo večjo vrednost, kar bi na primer lahko dosegli s spodbujanjem njihove udeležbe v organizacijah proizvajalcev ali zadrugah;

84. poziva k nediskriminativnim izboljšavam v politiki EU o kmetijskih in prehranskih proizvodih ter v šolskem sistemu EU in evropski pobudi za zdravo šolsko prehrano; meni, da bi z izboljšavami povečali že tako visokokakovostno evropsko kmetijsko proizvodnjo in prispevali k trajnostni proizvodnji in potrošnji, skladni s strategijo „od vil do vilic“, evropskim zelenim dogovorom in cilji trajnostnega razvoja; meni, da bi se bilo treba pri tem osredotočiti na pedagoška sporočila na podlagi razpoložljivih znanstvenih podatkov, na evropske oznake kakovosti, na primer ekološko oznako EU in geografske označbe, na kratke, lokalne in regionalne dobavne verige, zdravo prehrano in način življenja, na promoviranje sadja in zelenjave kot pomembnega dela pestre in uravnotežene prehrane, ter na zmanjšanje količine zaužitega sladkorja, soli in maščob, da bi zmanjšali razširjenost debelosti;

sreda 20. oktobra 2021

85. poudarja, da je v okviru promocijskega programa EU pomembno ozeleniti okolje, tako v zaprtih prostorih kot na prostem, saj je to naravna rešitev za vpliv podnebnih sprememb in onesnaževanja zraka ter pripomore k zdravemu življenjskemu okolju in dobremu počutju ljudi;

86. poudarja, da je treba okrepiti evropske informacijske kampanje o zmernem uživanju vina, hkrati pa ohraniti promocijo kakovostnih proizvodov; meni, da so v boju proti preveliki potrošnji učinkovite le obsežne informacijske in izobraževalne kampanje, in opozarja, da je zmerno uživanje vina del sredozemske prehrane;

87. priznava vlogo shem kakovosti EU za geografske označbe v EU, kot so zaščitena označba porekla (ZOP), zaščitena geografska označba (ZGO), geografska označba žganih pijač in aromatiziranih vin (GO) ter zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP), ki so odlični primeri, kako EU določa standarde kakovosti v kmetijstvu; pozdravlja revizijo politike EU o geografskih označbah, da bi lahko zaščitene geografske označbe ali označbe porekla še bolj prispevale h gospodarski, socialni in okoljski trajnostnosti evropskih regij, kar bi zaradi proizvodnje visokokakovostnih proizvodov, ki bi bili močno povezani z domačo regijo, koristilo proizvajalcem, potrošnikom in vsej družbi; poudarja, da je treba izboljšati priznavanje njihove pristnosti, saj potrošniki ne razlikujejo vedno med proizvodi z geografsko označbo in proizvodi brez označbe; meni, da je treba zmanjšati tudi upravno breme za male proizvajalce, ki se želijo pridružiti tem shemam kakovosti, in na mednarodni ravni okrepiti zaščito geografskih označb pred zlorabo ali posnemanjem; ponovno poudarja, da imajo pomembno vlogo v trgovini med EU in tretjimi državami;

88. poudarja, da glede na strategijo „od vil do vilic“ prehrana večine Evropejcev ni v skladu s priporočili za zdravo prehranjevanje in da je potreben vsesplošen prehod potrošniških vzorcev na bolj zdravo hrano, prehranjevanje in življenjski slog, vključno z pogostejšim uživanjem trajnostno proizvedenih rastlin in rastlinskih živil, kot so sveže sadje in zelenjava, polnozrnati izdelki in stročnice, ter da se je treba spoprijeti s problemom prekomerne porabe mesa in močno predelanih proizvodov, kar bo pozitivno vplivalo tudi na okolje ter prispevalo k dobrobiti živali in večji odpornosti gospodarstva; poudarja, da bi znanstvena priporočila na ravni EU z jasnimi cilji za trajnosten, zdrav in bolj uravnotežen način prehranjevanja, kjer bi bila upoštevana kulturna in regionalna raznolikost evropskih živil in načinov prehranjevanja ter potrebe potrošnikov, pomagala potrošnikom in jih k temu spodbujala, obenem pa dopolnjevala prizadevanja držav članic za vključitev vključile elementov trajnostnosti v nacionalne prehranske nasvete; poziva Komisijo, naj pripravi tovrstne smernice in namenske ukrepe za učinkovito spodbujanje zdrave in uravnotežene prehrane;

89. pozdravlja, da strategija upravičeno priznava vlogo in vpliv ugodnega prehranskega okolja pri oblikovanju vzorcev potrošnje, da je treba potrošnikom olajšati izbiro zdravih in trajnostnih načinov prehranjevanja; poziva Komisijo in države članice, naj uporabijo bolj sistematičen pristop in pristop na podlagi dokazov za lažje oblikovanje zdravih, trajnostnih in poštenih prehranskih okolij, ne pa da se opirajo samo na kodeks ravnanja; poudarja, da je pomembno spodbujati zdrave, bolj uravnotežene in trajnostne načine prehranjevanja z izboljševanjem prehranskega okolja, ozaveščanjem potrošnikov o vplivu vzorcev potrošnje, tudi po digitalnih kanalih, in z zagotavljanjem informacij o načinih prehranjevanja, ki so boljši za zdravje ljudi in imajo manjši ogljični in okoljski odtis, kot so proizvodi iz kratkih lokalnih in regionalnih dobavnih verig, kar je treba vse pospremiti z naborom ukrepov za privzeto trajnostno proizvodnjo hrane;

90. poziva k celovitemu in dopolnjujočemu se naboru ukrepov, vključno z regulativnimi ukrepi in kampanjami za izobraževanje potrošnikov, da se zmanjša breme čezmernega uživanja močno predelanih živil z visoko vsebnostjo soli, sladkorja in maščob za javno zdravje; poziva glavne proizvajalce hrane in trgovce na drobno, naj hitro in resno spremenijo sestavo predelanih živil, ki niso zajeta v shemah kakovosti EU in pri katerih je mogoče doseči bolj zdravo sestavo, ter pozdravlja namero Komisije, da bo predstavila pobude za spodbujanje te spremembe, vključno z določitvijo mejnih vrednosti sladkorja, maščob in soli v nekaterih predelanih živilih, ter jo poziva, naj pozorno spremlja napredek v zvezi s tem; poudarja, da bi si bilo treba hkrati pri takšnih spremembah prizadevati tudi za zmanjšanje zdravstvenih tveganj, ki jih predstavljajo sredstva za izboljšanje živil, ostanki pesticidov in škodljive kemikalije; poziva, naj se posebno pozornost nameni hrani za otroke in drugi hrani za posebne namene ter učinkovitemu in vseevropskemu regulativnemu pristopu, da se obravnava izpostavljenost otrok in mladostnikov oglaševanju in trženju predelanih živil z visoko vsebnostjo maščob, sladkorja in soli v radijskih, televizijskih in digitalnih medijih;

91. meni, da lahko nadaljnji razvoj in trajnostne inovacije na področju proizvodnje rastlinskih beljakovin in alternativnih virov beljakovin v EU, kot so insekti in alge, učinkovito prispevajo k reševanju številnih okoljskih in podnebnih izzivov, s katerimi se spoprijema kmetijstvo EU, ter preprečijo krčenje gozdov, izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo ekosistemov v državah zunaj EU in zmanjšajo trenutno odvisnosti Evrope na področju oskrbe z rastlinskimi beljakovinami; poziva Komisijo, naj na podlagi svojega poročila o razvoju rastlinskih beljakovin v Evropski uniji (COM(2018)0757) predstavi strategijo EU za prehod na beljakovine, ki bo zajemala povpraševanje in ponudbo, da bi podprla in spodbudila trajnostno proizvodnjo beljakovinskih rastlin, vključno z lokalno oskrbo s krmo in proizvodnjo hrane, okrepila samozadostnost EU ter zmanjšala svetovne okoljske in podnebne vplive; poudarja, da je treba zmanjšati odvisnost od uvoza beljakovinskih rastlin iz tujine;

92. ponovno poziva, naj se splošna ocena tveganja EU uporablja za vso zakonodajo, da se prepreči, da bi bili potrošniki izpostavljeni nevarnim snovem v hrani;

93. opozarja, da so profili hranil, ki bi jih morali že zdavnaj uvesti, še vedno pomembni in potrebni za doseganje ciljev Uredbe (ES) št. 1924/2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih ([72]); pozdravlja napovedan zakonodajni predlog za določitev profilov hranil; poudarja, da se za trženje številnih živilskih proizvodov, vključno z nekaterimi, ki so namenjeni otrokom, še naprej uporabljajo zdravstvene in prehranske trditve, čeprav imajo ti proizvodi visoko vsebnost hranil, ki vzbujajo zaskrbljenost; poudarja, da je treba razviti trden nabor profilov hranil, da bi prepovedali uporabo prehranskih in zdravstvenih trditev na živilih z visoko vsebnostjo maščob, sladkorjev in/ali soli; poziva, naj se posebna pozornost nameni hrani za otroke in drugim živilom za posebne namene;

94. priznava, da so mednarodni organi na področju javnega zdravja, kot je Svetovna zdravstvena organizacija, ugotovili, da so označbe hranilne vrednosti na sprednji strani embalaže ključno orodje, ki potrošnikom pomaga pri bolj ozaveščeni, uravnoteženi in zdravi izbiri živil; poudarja, da bi moral sistem označevanja hranilne vrednosti na sprednji strani embalaže, ki je skladen s prehranskimi smernicami in jih dopolnjuje, potrošnikom pomagati pri izbiri bolj zdravih živil, in sicer z zagotavljanjem razumljivih informacij o živilih, ki jih uživajo; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo obvezna in usklajena označba hranilne vrednosti na sprednji strani embalaže temeljila na trdnih in neodvisnih znanstvenih dokazih in preverjenem razumevanju potrošnikov ter bo na voljo vsem udeležencem na trgu, vključno z malimi in srednje velikimi nosilci dejavnosti, pri čemer se bo upoštevalo dodatno breme za nosilce živilske dejavnosti in sindikate; poleg tega poudarja, da bi morala označba vključevati razlago, ki bi zagotavljala pregledne, primerljive in usklajene informacije o proizvodu ter temeljila na enotnih referenčnih količinah ter tako omogočala lažjo primerjavo med proizvodi; poziva Komisijo, naj ustrezno upošteva posebne značilnosti proizvodov z eno samo sestavino in proizvodov v okviru evropskih shem kakovosti (ZOP, ZGO, geografska označba itd.), zlasti nespremenljivost njihove sestave, hkrati pa poudarja, da bi morali premisleki v zvezi z morebitnimi izjemami temeljiti na znanstvenih utemeljitvah; poziva k vzpostavitvi digitalnega sistema za zagotavljanje dodatnih prostovoljnih informacij o živilskih proizvodih („Eu4healthyfood“) ter predlaga, da se te informacije potrošniku zagotavljajo v digitalni obliki z uporabo kode QR, do katerih potrošnik lahko enostavno dostopa;

95. ugotavlja, da lahko zdravi proizvodi, vključno s hrano, vsebujejo naravne ali sintetične sestavine, ki različno vplivajo na okolje in zdravje potrošnikov; poziva k uvedbi obveznih shem označevanja za zdrave proizvode, ki bi vključevale tudi navedbo sestavin sintetičnega izvora, kadar so pridobljene s kemično sintezo, zlasti če obstajajo naravni ustrezniki;

96. poziva Komisijo, naj pripravi oceno spremenjenih navad potrošnikov, na primer pri spletnem nakupovanju živil;

97. pozdravlja pobudo Komisije, naj se označevanje porekla izboljša in zajame širši nabor proizvodov; ponovno poziva k obveznemu označevanju porekla; poudarja, da bi moralo biti to celovito in usklajeno ter zajemati vsa živila, gostinske storitve, restavracije in maloprodajo ter biti popolnoma preverljivo in sledljivo ter ne bi smelo ogrožati pravilnega delovanja notranjega trga; poudarja, da je treba uredbo o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom ([73]) revidirati s poudarkom na mleku in mesu kot sestavinah; poziva Komisijo, naj popravi sedanjo prakso, ki dovoljuje, da se lahko proizvodi, katerih osnovne sestavine niso lokalno ali regionalno pridobljene, tržijo kot taki, če je poreklo takšnih osnovnih sestavin navedeno

([72]) UL L 404, 30.12.2006, str. 9.

([73]) Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (UL L 304, 22.11.2011, str. 18).

v drobnem tisku, in naj potrošniku omogoči večjo prepoznavnost porekla osnovnih sestavin; poziva Komisijo, naj predlaga zakonodajne spremembe pravil o označevanju medu, ki bodo omogočile boljše obveščanje potrošnikov, in naj s povečanjem pregledov uvoza podpre čebelarski sektor EU, da se prepreči uvoz ponarejenega medu, pri čemer poudarja, da je treba za boj proti goljufijam s hrano učinkovito uveljavljati vse oznake države izvora;

98. pozdravlja namero Komisije, da bo vzpostavila okvir za označevanje trajnostnih živil, ter jo poziva, naj opredeli metodologijo in določi, katere razsežnosti trajnostnosti bi bile v ta okvir zajete, hkrati pa zagotovi, da novi sistem ne bo v nasprotju z obstoječimi okoljskimi okviri, kot sta znak EU za okolje in ekološki logotip; poudarja, da se trenutno uporabljajo številne neutemeljene in celo zavajajoče okoljske trditve in oglaševalske metode, in poziva Komisijo, naj uvede regulativni okvir, ki bo vzpostavil jasen, hiter in učinkovit postopek predhodne odobritve za vse navedbe in oznake trajnostnosti; poudarja, da bi takšen okvir potrošnike zaščitil pred neresničnimi trditvami glede trajnostnosti, in hkrati zagotovil, da bodo podjetja, ki si resnično prizadevajo za okolju prijaznejše dejavnosti, primerno nagrajena za svoj trud; poudarja, da bi morali javni nadzorni organi pregledovati vse oznake, ki so dovoljene na živilih;

99. poudarja, da je treba uvesti označevanje živalskih proizvodov, ki bo zajemalo metodo proizvodnje, kazalnike dobrobiti živali in kraj rojstva, vzreje in zakola živali, ter poudarja, da bi bilo treba te zahteve razširiti na predelane proizvode, da bi povečali preglednost, pomagali potrošnikom pri boljši izbiri in prispevali k dobrobiti živali; poudarja, da bi bilo treba bolje podpreti proizvodnjo rastlinskih beljakovin in njihovo uvajanje na trg, ter poziva, naj se nemudoma uskladijo zahteve v zvezi z označevanjem vegetarijanskih in veganskih živil, ki bi morale biti že zdavnaj usklajene;

100. ponovno izraža prepričanje, da politični ukrepi za povečanje trajnostnosti prehranskega sistema ne bi smeli temeljiti le na prenosu odgovornosti na potrošnike, ki naj bi kupovali trajnostne proizvode, saj to ni dovolj učinkovito, čeprav je izbira potrošnikov pomemben dejavnik za uvajanje trajnostno proizvedene in bolj zdrave prehrane; poudarja pomen dobre izobrazbe na področju prehranjevanja in okolja ter razpoložljivosti lahko razumljivih ustreznih informacij v zvezi s tem; poudarja, da bi moralo označevanje trajnostnosti temeljiti na znanstvenih in usklajenih merilih, po možnosti vključevati inšpekcijske preglede s strani javnih nadzornih organov in po potrebi nove zakonodajne ukrepe; vendar ugotavlja, da zgolj certificiranje in označevanje, ki ga opravljajo tretje osebe, nista učinkovito, temveč samo dopolnilno orodje za prehod na trajnostno proizvodnjo in potrošnjo; priznava, da je večja preglednost na podlagi metod, kot je označevanje, pomemben element, ki lahko potrošnikom pomaga pri sprejemanju bolj trajnostnih odločitev o nakupu, kar je pomembno za prehod na bolj trajnosten, regionalen in zdrav prehranski sistem;

101. poudarja, da morajo cene hrane potrošnikom dati pravi signal; meni, da so dejanske cene živil, ki odražajo dejanske stroške proizvodnje za kmete in tudi za okolje in družbo, edini način za dolgoročno doseganje trajnostnih in poštenih prehranskih sistemov; zato pozdravlja cilj strategije, da se živilsko industrijo usmeri v prakse, ki bodo potrošnikom olajšale zdravo in trajnostno izbiro, ki bo dostopna in cenovno sprejemljiva; podpira, da se državam članicam omogoči večja prožnost pri razlikovanju stopenj DDV za hrano z različnimi vplivi na zdravje in okolje ter da se jim omogoči, da izberejo ničelno stopnjo DDV za zdrava in trajnostna živila, kot sta sadje in zelenjava, kot se to že izvaja v nekaterih državah članicah, kar pa še ni mogoče v vseh državah članicah ([74]), ter višjo stopnjo DDV za nezdravo hrano in hrano, ki ima velik okoljski odtis; opozarja, da se izdatki gospodinjstev za hrano med državami članicami EU močno razlikujejo in da bi bilo treba potrošnikom v vseh državah članicah zagotoviti cenovno dostopnost hrane, hkrati pa zagotoviti tudi pošten dohodek primarnim proizvajalcem za njihove trajnostne in zdrave proizvode ter povečati preglednost in ozaveščenost potrošnikov o stroških in dobičkih, ki nastanejo v posamezni fazi verige preskrbe s hrano; poziva Komisijo, naj izvede študijo, ki bo v ekonomskem smislu količinsko opredelila okoljske in družbene stroške, tudi zdravstvene stroške, povezane s proizvodnjo in uživanjem živil, ki se na trgu EU največ uživajo;

([74]) Supporting the mid-term evaluation of the EU Action Plan on childhood obesity. The childhood obesity study (Podpora vmesni oceni akcijskega načrta EU o debelosti pri otrocih. Študija o debelosti pri otrocih). EPHORT consortium: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7e0320dc-ee18-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en.

102. poziva k reviziji zakonodaje o javnih naročilih, da bi uvedli ali zaostrili minimalna obvezna merila za vrtce in šole, druge javne ustanove in zasebna podjetja, ki opravljajo javne storitve, da bi spodbudili: trajnostno proizvodnjo hrane, vključno s tradicionalnimi in tipičnimi živili z geografskimi označbami; uživanje lokalnih in po možnosti sezonskih proizvodov; kratke dobavne verige, vključno z neposredno prodajo; višje standarde dobrobiti živali ter zmanjšanje količine zavržene hrane in embalaže v skladu z načeli krožnega gospodarstva; poziva k spodbujanju bolj zdrave in uravnotežene prehrane in prehranskih vzorcev z ustvarjanjem prehranskega okolja, v katerem bodo potrošniki najlažje sprejemali zdrave, ozaveščene in trajnostne odločitve; poziva Komisijo, naj še naprej razvija orodja za spremljanje in poročanje trajnostnega javnega naročanja hrane;

103. pozdravlja zavezo Komisije, da bo pregledala zakonodajo EU o materialih, namenjenih za stik z živili, in obžaluje, da doslej ni bilo usklajenega ukrepanja, ter predlaga, naj Komisija predlog objavi prej kot predvideno; vztraja, da je potrebna celovita in usklajena ureditev vseh materialov, namenjenih za stik z živili, vključno s tistimi materiali in onesnaževali, ki še niso zajeti na ravni EU, vztraja, da bi to moralo temeljiti na previdnostnem načelu, načelu „brez podatkov ni trga“, celovitih ocenah varnosti, ki temeljijo na najnovejših znanstvenih podatkih in znanstvenem delu Evropske agencije za kemikalije (ECHA) in Evropske agencije za varnost hrane, ter poudarja, da sta učinkovito izvrševanje in zagotavljanje boljših informacij potrošnikom bistvenega pomena; ponovno poziva k reviziji zakonodaje o materialih, namenjenih za stik z živili, v skladu z uredbo o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter uredbami o razvrščanju, označevanju in pakiranju, ter k takojšnji vključitvi posebnih določb za nadomestitev kemikalij, ki povzročajo endokrine motnje, in drugih nevarnih kemikalij v hrani, v materialih, namenjenih za stik z živili, ne da bi to vplivalo na vlogo embalaže pri ohranjanju varnosti in kakovosti hrane; pozdravlja namero Komisije, da določi pravila za varno recikliranje vseh plastičnih materialov, razen polietilen tereftalata, v materiale, namenjene za stik z živili; hkrati poudarja, da bi bilo treba za neobdelane in reciklirane materiale uporabljati enake varnostne zahteve ter da morajo imeti odgovorni akterji v dobavni verigi in končni potrošniki enostaven dostop do informacij o identiteti in varnosti kemikalij v materialih, namenjenih za stik z živili;

104. poudarja, da imajo zavržena hrana in izgube hrane ogromne posledice za okolje ter da se zaradi njih zaostrujejo podnebne spremembe in tratijo omejeni viri, kot so zemlja, energija in voda, kmetovalci pa so prikrajšani za dohodke; ponovno poziva, naj se sprejmejo ukrepi, ki so potrebni za uresničitev cilja EU, da se količine zavržene hrane do leta 2025 zmanjšajo za 30 % in do leta 2030 za 50 % v primerjavi z referenčnimi ravnmi iz leta 2014; poudarja, da so za dosego tega cilja potrebni zavezujoči cilji na vseh stopnjah dobavne verige, vključno s primarno proizvodnjo, distribucijo in maloprodajo; poziva vse države članice, naj vzpostavijo in izvajajo programe za preprečevanje nastajanja zavržene hrane, ki bodo v celoti vključevali načela krožnega gospodarstva in spodbujali kratke verige preskrbe s hrano, ki zmanjšujejo tveganje za nastajanje zavržene hrane; poudarja, da cilji skupne kmetijske politike vključujejo preprečevanje nastajanja zavržene hrane, in poudarja, da bi bilo treba spodbujati ukrepe za zmanjšanje količin zavržene hrane, ki nastanejo na ravni primarne proizvodnje in v zgodnjih fazah dobavne verige, vključno z nepobranimi pridelki; poudarja, kako pomembno je zagotoviti zdravje živali, da se med drugim prepreči izgube hrane in zavrženje hrane pri viru, ter poudarja, da je predelava rastlinske zavržene hrane za živalsko krmo izvedljiva rešitev, če zavrženja hrane ni mogoče preprečiti; poudarja, kako pomembno je ozaveščanje javnosti in zagotavljanje smernic o preprečevanju nastajanja zavržene hrane, da bi spodbudili dolgoročne spremembe v vedenju potrošnikov; poziva Komisijo, naj opredeli morebitne ovire, ki preprečujejo hitrejše zmanjševanje živilskih odpadkov, ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno financiranje raziskav, inovacij, sodelovanja deležnikov ter informacijskih in izobraževalnih kampanj z oblikovanjem nacionalnih skladov za živilske odpadke, da bi te odpravili;

105. poudarja, da bi se bilo treba v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki osredotočiti na preprečevanje nastajanje zavržene hrane; pozdravlja predlagani pregled, namenjen pojasnitvi veljavnih pravil EU o označevanju datuma, da se prepreči in zmanjša nastajanje zavržene hrane in izgub hrane; poudarja, da bi morala biti vsaka sprememba pravil o označevanju datuma znanstveno utemeljena in bi morala izboljšati, kako označevanje datuma uporabljajo, izražajo in predstavljajo akterji v prehranski verigi, tudi sektor gostinstva in hotelirstva, in kako ga razumejo potrošniki, zlasti kar zadeva oznako „uporabno do“ in „uporabno najmanj do“, kar pa ne bi smelo ogroziti varnosti ali kakovosti hrane; poudarja, da bi usklajeno označevanje datuma pripomoglo k boju proti zavrženi hrani; poziva, naj to spremembo pravil spremlja revizija pravil o distribuciji živil, da bi opredelili in odpravili morebitne ovire za zmanjšanje količine odpadkov, povečali učinkovitost ter spodbudili konkurenco in inovacije;

106. poudarja, kako pomemben je boj proti goljufijam s hrano in ponarejanju živil v živilskem sektorju, ki zavajajo potrošnike in izkrivljajo konkurenco na notranjem trgu, poudarja, da je treba nujno obravnavati zapleteno vprašanje goljufij s hrano, zlasti z napačnim označevanjem, zamenjavo, razredčenjem, dodajanjem, odstranjevanjem ali

nadomeščanjem sestavin s cenejšimi ali podstandardnimi zamenjavami, neodobrenimi kemijskimi obdelavami ali postopki in ponarejeno dokumentacijo, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti ponarejanju in nezakoniti trgovini z geografskimi označbami; poudarja, kako pomembno je uvesti učinkovite kazni, ki bi morale biti sorazmerne s kaznivim dejanjem, in poziva države članice, naj to načelo ustrezno upoštevajo v nacionalni zakonodaji v skladu z uredbo o uradnem nadzoru ([75]); poziva Komisijo, naj si prizadeva za evropski organ za preprečevanje goljufij s hrano, da se izboljša sodelovanje med različnimi pristojnimi nacionalnimi agencijami ter tako uveljavijo živilski standardi EU na enotnem trgu EU in pri uvozu;

107. poziva Komisijo, naj spremlja in uveljavlja stalno dodeljevanje ustreznih sredstev za uradni nadzor hrane, da se zagotovi zadostno število kontrol za preverjanje skladnosti z zahtevami glede živil in krme, ter poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo carinske preglede, da bi zagotovile skladnost s proizvodnimi standardi EU, med drugim v zvezi z varnostjo hrane, odpornostjo proti antimikrobikom, dobrobitjo živali in fitofarmacevtskimi sredstvi, ter naj preprečijo vstop rastlinskih in živalskih škodljivcev v EU; poziva države članice, naj strogo in dosledno izvršujejo določbe o sledljivosti proizvodov iz uredbe o splošni živilski zakonodaji ([76]) v celotni prehranski verigi; poudarja, da bi morali javni organi v primerih živilskih proizvodov, ki vključujejo tveganja za javno zdravje in varnost, v celoti, ustrezno in nemudoma obvestiti javnost o morebitnih tveganjih, ki jih predstavljajo ti živilski proizvodi, v skladu z ustreznimi določbami iz uredbe o splošni živilski zakonodaji;

Spodbujanje prehoda

108. poudarja pomen financiranja EU za raziskave in inovacije, zlasti za mala in srednja podjetja ter male kmete, ki so ključna gonilna sila pri pospeševanju prehoda na bolj trajnosten, produktiven, raznolik, lokalen, zdrav in vključujoč evropski prehranski sistem; spodbuja kmetijsko-živilski sektor, naj v zvezi s tem dejavno uporablja sredstva, ki so mu namenjena v programu Obzorje Evropa; poudarja tudi, da je treba spodbujati naložbe, ki so potrebne za širjenje trajnostnih praks ter krožnega gospodarstva in biogospodarstva;

109. izpostavlja, da je uvajanje novih tehnologij in tehnik pametnega kmetovanja, vključno z digitalizacijo in zaščitenimi pridelovalnimi sistemi, ključno za izboljšanje učinkovitosti, rabe virov in okoljske trajnostnosti, zaradi česar ima lahko kmetijska proizvodnja pozitivne ekonomske koristi; priznava, da morajo biti inovacije še naprej združljive z obnavljanjem in spodbujanjem tradicionalnih praks in znanja, zlasti tistih, ki upoštevajo kmetijsko-podnebne značilnosti vsakega območja;

110. poudarja, kako pomembno je izvajati različne prakse integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi in zagotavljati neodvisne storitve kmetijskega svetovanja pri prenosu širšega in vključujočega znanja v kmetijski sektor; meni, da bi to lahko dosegli z vzpostavitvijo sistema za zbiranje in razširjanje trajnostnih praks ter z nadgradnjo obstoječih specializiranih sistemov usposabljanja kmetov državah članicah, ne da bi pri tem ustvarili dodatno upravno breme za kmete v državah članicah; poziva države članice, naj zadosten delež dodeljenih sredstev za storitve kmetijskega svetovanja namenijo storitvam in tehnični pomoči v zvezi s trajnostnimi praksami, ki prispevajo k ciljem strategije; meni, da bi lahko imeli tudi mali primarni proizvajalci pomembno vlogo pri doseganju dejanskih rezultatov na ravni posameznih kmetijskih gospodarstev glede na pridobljeno znanje in izkušnje;

111. poudarja, kako pomembne so visokošolske ustanove pri spodbujanju raziskav in inovacij ter zagotavljanju nasvetov o dobrih trajnostnih praksah; priznava vlogo univerz pri razvoju in prehodu agroživilskih sektorjev v regijah s posebnimi značilnostmi, vključno z najbolj oddaljenimi regijami; pozdravlja, da je v strategijo vključena namera o pomoči malim in srednjim podjetjem, ki predelujejo hrano, in malim podjetjem, ki se ukvarjajo s prodajo na drobno, ter malim nosilcem dejavnosti živilskih storitev pri razvoju novih znanj in spretnosti, ne da bi se pri tem nalagala dodatna upravna bremena; poudarja, da so kolektivni pristopi v okviru organizacij proizvajalcev in zadrug strateško pomembni za povezovanje kmetov pri doseganju njihovih ciljev;

([75]) Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih (UL L 95, 7.4.2017, str. 1).

([76]) Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1).

112. opozarja na številne možne sinergije med kmetijstvom in evropsko vesoljsko politiko, ki lahko omogočijo ustrezno razumevanje kakovosti tal in hrane ter spoprijemanje z okoljskimi, podnebnimi in demografskimi izzivi; spodbuja sodelovanje vseh držav članic v znanstvenih in raziskovalnih programih ter poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe, s katerimi bo zagotovila enakomernejši napredek v vseh državah članicah;

113. opozarja, da je treba spodbujati učinkovite sisteme znanja in inovacij na področju kmetijstva, ki kmetijskemu sektorju omogočajo, da postane bolj trajnosten, in sicer s pospeševanjem inovacij in spodbujanjem tesnega sodelovanja med vsemi deležniki, kot so kmetje, raziskovalci, svetovalci, strokovnjaki in nevladne organizacije, z visokokakovostnim in vključujočim usposabljanjem in vseživljenjskim učenjem ter s pospeševanjem prenosa znanja, vključno z izvajanjem celostnih tehnik kmetovanja, kot je celostno zatiranje škodljivcev za vse poljščine;

114. poziva države članice, naj pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih strateških načrtov SKP v celoti izkoristijo možnosti, ki jih ponujajo sistemi znanja in inovacij na področju kmetijstva; poleg tega opozarja, da je treba vzpostaviti mrežo za podatke o trajnostnosti kmetij, ki bo določala merila uspešnosti kmetij, beležila uporabo trajnostnih načinov kmetovanja in omogočila natančno in prilagojeno uporabo novih proizvodnih pristopov na ravni kmetij, vključno z obdelavo zbranih podatkov in z omogočanjem enostavnega dostopa do ustreznih informacij, zlasti o dobrih praksah, kmetom in zainteresiranim deležnikom; poudarja, da so podatki o kmetijstvu in kmetijskih zemljiščih v javnem interesu, vendar je treba zaščititi dostop kmetov do podatkov o njihovih kmetijah in nadzor nad njimi;

115. poudarja pomen celovitega dostopa do hitrih širokopasovnih povezav, da se olajša uporaba digitalnih tehnologij kmetovanja na ravni kmetij, in poudarja, da je treba kmete podpirati pri učinkoviti uporabi teh inovativnih rešitev, hkrati pa ohraniti njihovo ekonomsko upravičenost; priznava, da so organizacije kmetov dragocene kontaktne točke pri razvoju storitev za posredovanje informacij, usmerjenih v inovacije; poudarja pomen programa Obzorje Evropa pri doseganju ciljev raziskav in inovacij na področju zdravja tal in hrane, ki lahko v kmetijski sektor privabi naslednjo generacijo;

116. poudarja ključno vlogo neodvisnih kmetijskih svetovalnih sistemov pri razširjanju inovacij in znanja ter spodbujanju izmenjave izkušenj in praktičnih prikazov in poziva zlasti države članice, naj zagotovijo obsežno svetovanje kmetom o uvajanju bolj trajnostnih proizvodnih sistemov; spodbuja Komisijo in države članice, naj dejavno podpirajo pobude „od spodaj navzgor“, ki zbližujejo kmete in državljane s sodelovanjem na lokalni ravni in vključevanjem lokalnega znanja za boljšo prilagoditev specifičnim razmeram na terenu; poudarja, da je pomembno spodbujati usposabljanje mladih kmetov in podjetnikov na področju trajnostnega kmetovanja in trajnostnih prehranskih sistemov;

117. poziva, naj se poleg kmetijskih svetovalnih sistemov ustanovijo in spodbujajo platforme z več deležniki, ki povečujejo sodelovanje in pospešujejo širjenje znanja in tehnologij v celotni kmetijski in prehranski verigi, da bi se spodbudile inovacije in razvili kmetijski proizvodni sistemi; poudarja tudi, da je treba to možnost zagotoviti vsem akterjem v verigi brez nalaganja dodatnih upravnih bremen;

118. poudarja ključno vlogo, ki jo bodo imeli mladi kmetje pri prehodu na trajnostno kmetovanje in uresničevanju ciljev strategije; poudarja, da je ekološki prehod našega prehranskega sistema priložnost, da prispevamo k živahnemu podeželju; poudarja, da bi morala SKP zagotoviti boljšo podporo mladim in novim kmetom v smislu dohodka, generacijske pomladitve, usposabljanja, zaposlovanja mladih, podjetništva in digitalizacije, zlasti na obrobnih in zelo redko poseljenih območjih, da bi ustvarili prostor, ki bo omogočal vključevanje in zadrževanje mladih v kmetijstvu, saj bodo verjetno zgodaj sprejeli nove in bolj trajnostne načine kmetovanja;

119. poudarja, da se mladi kmetje in morebitni novi udeleženci srečujejo s težavami pri nakupu ali zakupu zemljišč, in poudarja, da je treba mladim kmetom olajšati vstop v sektor; poudarja, da je treba preprečiti, da bi ta strategija negativno vplivala na razpoložljivost in ceno zemljišč ter povzročila povečanje špekulacij in dodatne težave, ki bi mlade ovirale pri dostopu do zemljišč;

120. ugotavlja, da lahko koncentracija kmetijskih zemljišč in prilaščanje zemljišč v EU, ki ju v nekaterih primerih spodbujajo politike na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU, povzročita težave mladim kmetom in novim udeležencem, ki iščejo zemljišča za vzpostavitev kmetije; poziva Komisijo in države članice ter regionalne in lokalne uprave, naj odpravijo te prakse, da bi podprle mlade kmete in jim olajšale vstop v kmetovanje;

121. poleg tega meni, da je ta strategija priložnost za izboljšanje možnosti žensk na podeželju in poudarja njihovo ključno vlogo, saj podjetnicam zagotavlja ugodno okolje, vključno s pravnimi in političnimi vidiki, kar bo izboljšalo dostop do informacij, znanja in spretnosti ter omogočilo lažji dostop do finančnih sredstev, kar bo ustvarilo več delovnih mest na podeželju;

Spodbujanje globalnega prehoda

122. opozarja na globalno odgovornost evropskih prehranskih sistemov in njihovo ključno vlogo pri določanju svetovnih standardov za varnost hrane, varstvo okolja, socialno zaščito in dobrobit živali; ponovno potrjuje svojo zavezanost izvajanju načel usklajenosti politik za razvoj; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo vsi živilski in krmni proizvodi, uvoženi v EU, v celoti izpolnjevali ustrezne predpise in visoke standarde Unije, ter naj zagotovijo razvojno pomoč za podporo primarnim proizvajalcem iz držav v razvoju pri izpolnjevanju teh standardov; pozdravlja namero Komisije, da bo upoštevala vplive zahtevanih uvoznih toleranc na okolje; meni, da bi bilo treba obravnavati vgrajene emisije v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč iz uvožene krme in hrane;

123. poziva Komisijo in države članice, naj ohranijo celosten pristop, saj izvajanje nekaterih ciljev strategije „od vil do vilic“ v EU ne sme povzročiti selitve delov kmetijske proizvodnje v druge regije, kjer so standardi nižji kot v EU;

124. opozarja, da dostop do trga EU s 450 milijoni potrošnikov našim trgovinskim partnerjem zagotavlja močno spodbudo za izboljšanje trajnostnosti ter proizvodnih in delovnih standardov; meni, da je uspeh zelenega dogovora tesno povezan z našo trgovinsko politiko;

125. pozdravlja zavezo Komisije, da bo na svetovni ravni spodbujala postopno opuščanje pesticidov, ki niso več odobreni v EU, in da bo v skladu z ustrezno zakonodajo preprečila, da se nevarni pesticidi, katerih uporaba je v EU prepovedana, izvažajo iz Unije, ter poziva Komisijo, naj v zvezi s tem čim prej predstavi svoj predlog; meni, da bi morala EU podpreti države v razvoju, da bi jim pomagala zmanjšati nepremišljeno rabo pesticidov in spodbujati druge metode za zaščito rastlin in ribolovnih virov; poudarja, da strategija ne sme dajati prednosti uvozu proizvodov iz držav zunaj EU z večjim vplivom na okolje in podnebje; v zvezi s tem ugotavlja, da morajo za agroživilske proizvode iz držav zunaj EU veljati enake zahteve, vključno z ničelno toleranco do ostankov snovi, ki izpolnjujejo merila za njihovo izključitev;

126. poudarja, da bo treba kljub hitri rasti prebivalstva, podnebnim spremembam, pičlosti naravnih virov in spremembam v vzorcih potrošnje do leta 2050 zagotoviti varno in cenovno dostopno hrano za približno 10 milijard ljudi na svetu; poziva Komisijo, naj izboljša globalno razsežnost strategije, da se bo spoštovala pravica do ustrezne hrane, in izvaja Deklaracijo OZN o pravicah kmetov in drugih oseb, ki delajo na podeželskih območjih, ter poudarja, da bi morale politike EU o pravičnih, trajnostnih in odpornih prehranskih sistemih izrecno obravnavati neenakost spolov; poziva Komisijo, naj države v razvoju podpre pri zaščiti mladih gospodarskih panog, spodbujanju prehranske varnosti, podpiranju blažitve podnebnih sprememb v kmetijstvu ter izpolnjevanju evropskih in mednarodnih standardov trajnostnega gospodarjenja pri izvozu kmetijskih proizvodov;

127. poudarja, da mora EU zagovarjati človekove pravice in pravico do hrane kot osrednje načelo in prednostno nalogo prehranskih sistemov in kot osnovno orodje za njihovo preoblikovanje ter omogočiti, da bodo imeli najbolj marginalizirani pravico do hranljivih živil, in izvajati Deklaracijo OZN o pravicah kmetov in drugih oseb, ki delajo na podeželskih območjih;

128. poudarja, da bi bilo treba prepovedati uvoz živalskih proizvodov iz držav zunaj EU, če standardi za živalske proizvode v teh državah niso usklajeni s standardi EU;

129. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bilo v več revizijah, ki jih je opravil Generalni direktorat za zdravje in varnost hrane, in podrobnih preiskavah nevladnih organizacij navedeno, da ni zagotovljena popolna sledljivost živih konj iz Argentine, namenjenih za trg Evropske unije, kar vključuje tveganje za varnost hrane, in da je ogrožena dobrobit živali; poziva Komisijo, naj ustavi uvoz konjskega mesa iz držav, kjer niso izpolnjene zahteve EU v zvezi s sledljivostjo in dobrobitjo živali;

130. opozarja, da strukturni poskusi na živalih, ki niso neizogibno potrebni, ne bi smeli biti del prehranske verige, saj Direktiva 2010/63/EU določa, da je treba nadomestiti in zmanjšati uporabo živali v postopkih; poziva Komisijo in države članice, naj ustavijo uvoz in domačo proizvodnjo serumskega gonadotropina, ki se pridobiva iz krvi brejih kobil, ki so sistematično osemenjene in izpostavljene odvzemu krvi, kar poraja vprašanja glede zdravja in dobrobiti;

131. poziva Komisijo, naj čim prej predstavi predlog za pravni okvir EU, ki bo temeljil na obvezni horizontalni potrebni skrbnosti v celotni dobavni verigi za evropska in tuja podjetja, ki delujejo na enotnem trgu, ki bo zagotavljal trajnostne dobavne verige in naložbe, ki ne bodo imele škodljivih vplivov na okolje, vključno s krčenjem gozdov, degradacijo gozdov, preoblikovanjem in propadanjem ekosistemov ter škodljivimi vplivi na človekove pravice in upravljanje, da bi spodbujali dobro upravljanje ter povečali sledljivost in odgovornost v svetovnih dobavnih verigah;

132. ugotavlja, da je notranji trg EU največji svetovni uvoznik in izvoznik agroživilskih proizvodov; je prepričan, da bi morala EU svoj status pomembnega svetovnega akterja izkoristiti in določiti referenčne vrednosti in neposredne mednarodne standarde za trajnostne prehranske sisteme, ki bodo temeljili na spoštovanju človekovih pravic in pravic delavcev, pošteni konkurenci, previdnostnem načelu, varstvu okolja in dobrobiti živali v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije (STO); meni, da bi morala biti zaščita standardov na teh področjih sestavni del vseh poglavij trgovinskih sporazumov ter da bi lahko večstransko in regulativno sodelovanje dodatno pripomoglo k doseganju ciljev strategije „od vil do vilic“;

133. poziva Komisijo, naj okrepi trgovinske vidike strategije „od vil do vilic“, da bi zagotovili doslednost med skupno trgovinsko politiko, akcijskim načrtom carinske unije, skupno kmetijsko in ribiško politiko ter cilji strategije „od vil do vilic“, in si prizadeva za postopno dosego teh ciljev z oblikovanjem učinkovitih zelenih zavezništev na vseh ustreznih dvostranskih, regionalnih in večstranskih forumih, tudi na vrhu OZN o prehranskih sistemih leta 2021, pa tudi z ambiciozno revizijo svoje trgovinske politike, z vzpostavitvijo namenskega okvira za trajnostne agroživilske sisteme in proizvode za prihodnje trgovinske sporazume, predvsem z uporabo klavzul o prepovedi poslabšanja, izboljšanjem delovanja zaščitnih klavzul in prenehanjem uvažanja proizvodov, ki so presegli najvišje dovoljene količine ostankov snovi za zaščito rastlin, v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije; poziva Komisijo, naj spodbuja boljše usklajevanje med vsemi javnimi in zasebnimi deležniki, da bi dosegli te cilje; meni, da bi morala EU ponovno potrditi mandat Odbora za svetovno prehransko varnost kot mednarodne politične platforme za prehransko varnost in prehrano;

134. pozdravlja, da je cilj strategije „od vil do vilic“ vključiti izvršljiva poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju v vse trgovinske sporazume EU kot način zagotavljanja skladnosti predlaganih večjih regulativnih ambicij s trgovinsko politiko EU in njihovega spoštovanja s strani držav, ki niso članice EU in ki so podpisale trgovinske sporazume z EU; poudarja, kako pomembno je okrepiti izvršljivost poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih, če je treba tudi z mehanizmi za reševanje sporov, ki temeljijo na sankcijah, da bi se spodbudil svetovni pristop k podnebju in biotski raznovrstnosti, spodbujala bolj trajnostna agroživilska proizvodnja, zaustavilo krčenje gozdov po svetu in dvignili delovni standardi v skladu z osmimi temeljnimi konvencijami Mednarodne organizacije dela; predlaga, naj se v poglavjih o trgovini in trajnostnem razvoju upoštevajo tudi enakovredni standardi proizvodnje, kot so dobrobit živali, sledljivost, odpornost proti antimikrobikom in uporaba fitofarmacevtskih sredstev, ki bi jih morali sistematično certificirati neodvisni revizijski in certifikacijski organi v vseh fazah proizvodnje in distribucije, pa tudi časovni načrti z mejniki, ki jih je treba naknadno oceniti; poziva Komisijo, naj se državam v razvoju zagotovita podpora za spodbujanje prehranske varnosti in pomoč za uskladitev z evropskimi standardi za trajnostne agroživilske sisteme; pričakuje, da bo glavni uradnik Komisije za trgovinsko skladnost v celoti opravljal svojo vlogo pri zagotavljanju pravilne uporabe zadevnih sporazumov, in sicer z obravnavanjem izkrivljanja trga, s krepitvijo izvrševanja poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju ter s konstruktivnim dialogom z vladami in deležniki;

135. poziva EU, naj državam v razvoju pomaga sprejeti ustrezno nacionalno zakonodajo, s katero bodo zaščitile ogrožene genske vire za prehrano in kmetijstvo ter lokalnim skupnostim, avtohtonim prebivalcem, moškim in ženskam omogočile, da bodo lahko te vire še naprej uporabljali in upravljali ter si pravično in enakopravno delili koristi njihove uporabe;

136. je seznanjen z študijo Komisije o kumulativnih ekonomskih učinkih trgovinskih sporazumov EU na kmetijstvo, ki je pokazala, da bosta tako po konzervativnem kot tudi po ambicioznem scenariju pričakovana učinka trgovinskih sporazumov EU na trgovino EU z agroživilskimi proizvodi do leta 2030 pozitivna skupna trgovinska bilanca in večja vrednost, kar kaže na to, da imajo trgovinski sporazumi EU pozitiven učinek na agroživilsko panogo v EU;

sreda 20. oktobra 2021

137. poudarja, da sporazuma med EU in Mercosurjem takega, kot je, ni mogoče ratificirati, saj med drugim ne zagotavlja varstva biotske raznovrstnosti, zlasti v Amazoniji, niti ne zagotavlja jamstev glede kmetijskih standardov;

138. ugotavlja, da v poglavjih o trgovini in trajnostnem razvoju niso obravnavani morebitni negativni učinki trgovinskih sporazumov na spremembo rabe zemljišč, krčenje gozdov ali podnebne spremembe; meni, da bi bilo treba evropske in mednarodne standarde v zvezi z okoljem, varnostjo in dobrobitjo živali ter socialne standarde celovito uporabiti v vseh poglavjih trgovinskih sporazumov, da jih ne bi ogrozile druge trgovinske določbe;

139. poudarja, da morajo trgovinski sporazumi zagotavljati, da podpisnice dejavno sodelujejo pri spodbujanju načel trajnostnega razvoja in da so mednarodni standardi usklajeni z okoljskimi in podnebnimi ambicijami EU; poleg tega meni, da bi morali ti sporazumi upoštevati zavezujočo naravo skladnosti s Pariškim sporazumom, da bi zagotovili globalni prehod na trajnostne prehranske sisteme;

140. opozarja, da sta kmetijstvo in ribištvo ključni panogi za razvoj trajnostnih gospodarskih dejavnosti v najbolj oddaljenih regijah, ter poudarja prispevek in dodano vrednost teh panog pri zagotavljanju prehranske varnosti ter odzivanju na povpraševanje prebivalstva po zadostnih, varnih in kakovostnih proizvodih; poziva, naj se med izvajanjem strategije „od vil do vilic“ in v nadaljnjih zakonodajnih predlogih sistematično upoštevajo strukturne kmetijske in trgovinske omejitve za najbolj oddaljene regije iz člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije, da bodo lahko te regije konkurirale pod enakimi konkurenčnimi pogoji in da se zagotovi razpoložljivost izvedljivih alternativnih rešitev za agroživilske panoge, če so njihova proizvodna sredstva in trgovinski tokovi omejeni;

141. pozdravlja novo pobudo o podnebju in trgovini, ki jo je predlagala Svetovna trgovinska organizacija; poudarja, da je treba ta okvir uporabiti za razvoj celovitega in trajnostnega agroživilskega sistema, ki bo temeljil na skupnih in ambicioznih proizvodnih standardih; poziva Komisijo, naj proaktivno deluje v Svetovni trgovinski organizaciji, da bi omogočila ekološki prehod, zagotovila, da bo trgovinska politika skladna s cilji trajnostnega razvoja, nadaljevala pogajanja o preglednih zalogah hrane ter zlasti preprečila razmere, v katerih bi se agroživilski proizvodi uporabljali kot spremenljivka za prilagajanje ali kolateralna škoda trgovinskih konfliktov, obenem pa še naprej razvijala ambiciozno trajnostno trgovinsko politiko, ki bo združljiva s Svetovno trgovinsko organizacijo;

142. pozdravlja sklicevanje na ustrezne postopke OZN v strategiji „od vil do vilic“; poudarja, da mora EU podpreti Odbor za svetovno prehransko varnost in njegov mehanizem civilne družbe kot glavno večstransko platformo politike za prehranske sisteme; poziva Komisijo, naj spodbuja globalni prehod na trajnostne prehranske sisteme in prehransko varnost v vseh ustreznih mednarodnih forumih, tudi na vrhu OZN o prehranskih sistemih leta 2021;

143. poudarja velik pomen izmenjave sodobnih tehnologij in strokovnega znanja z državami v razvoju ter usposabljanja lokalnih in evropskih kmetov, da bi jim pomagali pri izvajanju inovativnih kmetijskih praks, saj je kmetijski sektor ključnega pomena za prehransko varnost in zaposlovanje v teh regijah;

o

o o

144. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.